

II. Masokostní moučka a výskyt BSE v ČR (2003)

Obsah

Úvod

Výskyt BSE v ČR a komentáře k jednotlivým případům dostupné na Internetu (strana 2)

Komentáře k BSE dostupné na Internetu (strana 16)

Úvod

V roce 2003 došlo v ČR k „**masivnímu vybíjení**“ krav a to opět ze špičkových chovů dojených krav, což nemělo a nemá v zemích Evropské unie (EU) obdoby. Dále potom bylo „nezvyklé zjištění“ BSE u krávy v chovu s **ekologickým hospodařením**, který byl jedním z **nejlépe hodnocených chovů** skotu v ČR (zmasilost zvířat...). Jednalo se o následující chovy krav;

5. případ BSE v ČR; 05.06. 2003; AGROFARMA Dolní Lažany, okres Třebíč
6. případ BSE v ČR; 17.10. 2003; **EKOFARMA** Záblatí, okres Prachatice
7. případ BSE v ČR; 21.10. 2003; ZEOS Lomnice nad Popel., **okres Semily**
8. případ BSE v ČR; 19.11. 2003; ZEMOS Velké Němčice, okres Břeclav

V červnu 2003 se v českých médiích téměř „vytratil“ 5.případ BSE, protože od 1.7. 2003 z hlediska vyšší bezpečnosti potravin- měly vstoupit v platnost následující dvě opatření;

1. Byl rozšířen seznam tzv. „specifikovaného rizikového materiálu“ (SRM) z hlediska BSE- **na celou páteř skotu staršího 12 měsíců. Důvodem tohoto opatření bylo to, že orgány Evropské unie nezařadí Českou republiku z hlediska rizikivosti do kategorií, na které se oddělování páteře nevztahuje.** Takže roštěnou na kosti, T-bone steak či hovězí kosti na polévku si už v českých obchodech **nebude možné koupit...** Za tento „přepych“ – za likvidaci páteře bude muset být zaplacen cca 400 Kč. Takže k již platným „vícenákladům“; **zhruba 1300 Kč za test na BSE u skotu staršího 30 měsíců, dále 500 Kč za likvidaci lebky a střev- přibývá „daňovým poplatníkům“ v ČR další „účtenka“.**

2. Dle předpisu EU bude zakázáno zkrmovat masokostní moučku (MKM)- takže tato nesmí být používána ani do směsí pro prasata, drůbež... a tak se zcela vyloučí z potravního řetězce. Předpis zavedla EU kvůli nemoci BSE a v zájmu bezpečných potravin, který od 1. 7. 2003 zavádí i ČR. Z tohoto důvodu podniky zpracovávající uhynulá zvířata (kadavery) nemohou prodávat masokostní moučku podnikům vyrábějícím krmné směsi, nýbrž tato masokostní moučka musí být spalována. Odhaduje se, že částka zvýšených nákladů na odvoz a zpracování uhynulých kusů hospodářských zvířat by v celé republice přišla na 330 miliónů korun. **Přitom však zemědělcům vzrostou náklady, protože krmné směsi na bázi sóji a pokrutin jsou dražší...**

V souvislosti s masivním vybíjením „zdravých krav“ požádal ministr zemědělství ČR Jaroslav Palas (19.11. 2003) evropského komisaře pro zemědělství a rybolov Franze Fischlera- o spoluúčast **EU na kompenzaci škod způsobených tuzemským chovatelům skotu** výskytem BSE Podle Palase je situace v ČR specifická existencí velkokapacitních chovů, takže škody způsobené likvidací vrstevnic postižených kusů skotu jsou výraznější než je obvyklé v EU. V souladu s legislativou unie je nutné díky **dvěma případům BSE na našem území zlikvidovat více jak 1100 zvířat**, konkrétně 874 kusů v případě podniku ZEOS

Lomnice nad Popelkou (**sedmý případ**) a 251 kusů v rámci **osmého výskytu BSE** ve společnosti Zemos Velké Němčice.

Výskyt BSE v ČR a komentáře k jednotlivým případům dostupné na Internetu

5. případ

BSE se nepotvrdilo ani u poslední dojnice z Dolních Lažan
Ani poslední dojnice, která byla včera poražena na farmě v Dolních Lažanech na Třebíčsku, nebyla nakažena tzv. nemocí šílených krav (BSE). Prokázaly to testy rizikové tkáně, které ihned po porážce provedla jihlavská laboratoř. Díky negativnímu výsledku již nečekají chov společnosti Agrofarma žádná vážnější opatření, řekl ředitel třebíčské veterinární správy Zdeněk Vedral. Veterináři budou mít podnik pod dozorem. Farma bude dodržovat určitá opatření v přesunu zvířat, mléko se bude stejně jako dosud prodávat bez omezení. Poslední z pěti dobytčat rizikových v souvislosti s BSE porazila ve 14:00 speciální četa veterinářů z brněnské správy v mobilním zařízení přímo na farmě. Tělo dojnice bylo v kontejneru převezeno do asanačního ústavu, kde bude díky negativnímu výsledku zlikvidováno obvyklou cestou. **Čtyři riziková dobytčata, vrstevnice a jeden potomek krávy, u níž byl koncem dubna potvrzen výskyt BSE, byla na farmě poražena již 13. května.** Také jejich testy byly negativní. Porážka vysokobřezí dojnice byla odložena na dobu po otelení. Tele se po dnešních výsledcích za rizikové nepovažuje. V Dolních Lažanech byl potvrzen pátý případ BSE v České republice. **Nakažená sedmiletá dojnice byla utracena 29. dubna. Od 2. května podnik podléhá mimořádným veterinárním opatřením.** Chovatelé z Dolních Lažan mají ze zákona nárok na náhradu škod od státu. Požádat o ni musejí do tří měsíců.
Zdroj: Agris, 6. 6. 2003

6. případ

V Záblatí nepropadají kvůli BSE panice
ZÁBLATÍ - V České republice se pravděpodobně vyskytl šestý případ takzvané nemoci šílených krav (BSE). Tou se zřejmě nakazila osmiletá kráva ze statku v Záblatí na Prachaticku. Nemoc zatím potvrdily opakované testy metodou Western Blot. Zítra, nejspíše ve středu by mělo být podezření definitivně potvrzeno. Již o víkendu byla na farmě Zemědělská výroba Kovář učiněna předběžná opatření. **Majitel farmy zaměstnává přibližně šedesát lidí, z nichž polovina pracuje přímo v zemědělské výrobě, zbytek je zaměstnán při rukodělném zpracovávání kožených výrobků.** "Do této chvíle jsem ještě s panem Kovářem osobně nemluvil, protože ho nechci obtěžovat, má toho jistě dost. Z pohledu obce můžeme v takových případech jen těžko pomoci, ekonomicky už vůbec ne. Ale předpokládám, že nastalá situace na farmě by na ekonomiku firmy neměla mít až tak výrazný vliv. V obci se o celém případě sice hodně mluví, ale o panice nemůže být řeč," vyjádřil se starosta Záblatí Vladislav Klabouch. Pro místní je samotná existence nakažené krávy záhadou. Podle některých vyjádření se údajně kráva nikdy nedostala k masokostní moučce, která je v současnosti uváděna jako hlavní zdroj možné nákazy u hovězího dobytka. **Zemědělská výroba Kovář je na seznamu členů Svazu ekologických zemědělců Pro-Bio Šumava, kterých jen v jižních Čechách působí téměř čtyři desítky.** Podle vyjádření ředitelky Jihočeské agrární komory Hany Hricové může mít definitivní potvrzení výskytu BSE ve stádu na farmě v Záblatí negativní vliv na zemědělce v regionu.

Zároveň to však bude pro konzumenty záruka, že systém kontrol funguje bezchybně. "Zemědělci jsou už takhle oslabeni loňskými povodněmi, letošním suchem a dlouhodobým propadem cen všech produktů," připomněla Hricová. *Mojenoviny, 20. 10. 2003*

Ačkoli ekofarma má být proti BSE chráněna, nemoc se objevila i tam Ekologický certifikát má farma ze Záblatí na Prachaticku, kde se objevilo podezření na výskyt BSE u jedné krávy. Odborníci tvrdí, že jde zřejmě o první případ, kdy se nemoc s největší pravděpodobností objevila i **ve stádu chovaném ekologickým způsobem.** ČESKÉ BUDĚJOVICE - Doslova útok zákazníků na své farmy zažili před dvěma roky ekologičtí zemědělci. Lidé totiž kvůli výskytu nemoci šílených krav a jiných podobných chorob chovných zvířat v západní Evropě přestávali důvěřovat průmyslovým velkochovům a začali se s důvěrou obracet na sedláky, kteří chovají skot a drůbež ve stejných podmínkách jako jejich předci. Tedy **bez umělého přikrmování z cizích zdrojů, s vyšší výměrou pastvin a pobytem zvířat na čerstvém vzduchu.** Pokud se ale zítra potvrdí podezření na BSE u jedné krávy na zemědělské usedlosti v Záblatí na Prachaticku, **mýtus o naprostém bezpečí ekologických farem zřejmě padne.** Sedlák, jemuž stádo patří, totiž vlastní ekologický certifikát. "Právě jsem si říkal, co asi nastane, až BSE postihne také stádo jednoho z nás," řekl LN vlastník ekofarmy ve Chvalšinech na Českokrumlovsku Vlastimil Kamír. Důvěra některých zákazníků k ekofarmám jde podle něj v mnoha případech tak daleko, že si lidé hlídají, až příslušný sedlák odveze zvíře na jatka, a nakupují pak maso přímo z jatek. "Většinou ale jde o zákazníky, kteří mě důvěrně znají a věří mi. Takže se snad úbytku zákazníků i po výskytu BSE na jiné ekologické farmě nemusím obávat," doufá sedlák. Opatření proti BSE jsou preventivní. Jedna věc je podle něj jistá. Možnost výskytu **nemoci šílených krav také na ekofarmách byla dosud jen málo pravděpodobná a podezření na onemocnění krávy v Záblatí odborníky překvapilo.** "Je to skutečně záhada. Přenos BSE ale zůstává v mnoha ohledech záhadou i pro vědce," tvrdí Kamír. Sedlák ze Záblatí je nejen vlastníkem ekologického certifikátu, **ale i jedním z vůbec nejlépe hodnocených chovatelů skotu v kraji.** Mýtus o tom, že ekofarma je z hlediska možného výskytu BSE naprosto bezpečná, vyvracejí i zástupci Agrární komory ČR. Podobně jako Kamír tvrdí, že všechny otázky kolem výskytu BSE věda ještě zdaleka nerozluštila. "Tohle neštěstí může opravdu potkat každého zemědělce. Důležité ale je, že veterinární kontrola u nás funguje na takové úrovni, aby dokázala zabránit prodeji masa z nakažených zvířat," řekl LN tajemník komory Jan Záhorka. Česko podle něj patří z hlediska veterinární kontroly k nejvyspělejším státům světa a i v době epidemie BSE v západní Evropě byly české předpisy přísnější než například britské. "Zákazníci se přenosu nemoci na člověka nemusejí v žádném případě obávat," uvedl Záhorka. Veterináři upozorňují, že možnost nákazy BSE z hovězího masa nebyla vědci dosud ještě definitivně potvrzena, všechna opatření proti BSE jsou především preventivní. "Pravděpodobnost, že se člověk nakazí BSE, je každopádně na celém světě mnohem menší než pravděpodobnost udušení rohlíkem," řekl LN prachatický veterinář Václav Jůn. *Lidové noviny, 21. 10. 2003*

Lidé věří, že test neprokáže BSE Záblatí - Obyvatelé obce i majitel ekologického chovu krav Václav Kovář ze Záblatí u Prachatic, u jehož osmileté poražené krávy je podezření na BSE, věří, že třetí výsledek testu na toto onemocnění, který bude znám nejspíše zítra, bude negativní. Jinak musí porazit sedmatřicet krav, jejichž hodnota je pro farmu necelý milion korun. "Farmu by to sice nepoložilo, ale rozhodně by jí to způsobilo nějaké ekonomické problémy," uvedl farmář Kovář. Jeho podnik přitom jen v živočišné výrobě zaměstnává z 360 obyvatel

obce třicet lidí. O tom, kolik by jich případně přišlo o práci, lze zatím jenom spekulovat. "To budu vědět až podle toho, kolik kusů dobytka budu muset porazit," řekl Kovář. Představitelé obce Záblatí věří, že problémy s nezaměstnaností řešit nebudou muset. "Spolupracujeme s panem Kovářem, v jeho farmě pracuje spousta místních lidí. Kdyby přišli o práci, museli by ji hledat jinde. Situace na Vimpersku ale také není růžová. Nevěřím, že by se farma dostala do takových problémů, které by ji položily," věří zastupitel obce Milan Pavlík.

Z téměř čtyř set krav chová farmář 113 na maso. Z nich je sedmatřicet narozených ve stejném roce či o rok dříve nebo později jako poražená kráva. "Tenhle dobytek je ustájený zvlášť. Mají všechno, vodu i teplo. O jejich existenci rozhodne třetí test," uvedl Farář. "Ať už to dopadne jakkoliv, farma pojede dál, protože stálí odběratelé nás už znají, ale rozhodně to bude mít dopad především na krávy, které chováme na maso," řekl zootechnik Jiří Hodina. Ten stále věří, že třetí rozbor nemoc nepotvrdí. "Nic se na zvířatech neprojeví a nevěřím, že by se kráva někde tady mohla nakazit. **Klidně si dám z ostatních zvířat krvavý biftek, protože nemám strach," míní zootechnik.**

Většina zaměstnanců farmy včera nechápala, kde se mohla kráva takzvanou nemocí šílených krav nakazit. Hlavou kroutil i jejich majitel: "Mám sice zvířata pojištěna, takže velké finanční problémy nečekám. Ale pořád nechápu, jak se něco takového mohlo tady objevit. Nedostávají žádnou masokostní moučku, šrot, nic takového. **Pasou se venku a telata pijí vždy mléko od krav. Většinu krmiva máme vlastní,**" vypočítává farmář, kterému podezření na BSE obrátilo zcela život vzhůru nohama.

V obci se logicky o ničem jiném nehovoří. Na zemědělský podnik jsou ve vesnici zvyklí od padesátého roku minulého století a představu, že by se farmář dostal do problémů a musel propouštět, si vůbec nepřipouštějí. "Jsem přesvědčen, že farma bude fungovat dále. Pro lidi by to byla nepříjemnost a museli by hledat práci jinde, protože v obci šance není," řekl včera jeden z místních obyvatel Miloslav Binder.

Kovář provozuje farmu letos už desátým rokem v bývalém zemědělském družstvu, které odkoupil. Zkušenosti ze zemědělství má už z dob komunismu, **kdy byl v čele družstva ve Vlachově Březí.** Jeho ekologické zemědělství v Záblatí přitom získalo několik ocenění na výstavách Země živitelka. V roce 1997 a také o dva roky později dokonce vyhrál titul Zlatý klas za nejlepší kolekci zvířat.

MF Dnes, 21. 10. 2003

Nemoc šílených krav? Podezření zavřelo farmu
V Záblatí s napětím čekají na výsledek třetího testu BSE Jižní Čechy

Osmiletá dojnice z biofarmy v Záblatí měla podle prvních dvou testů takzvanou nemoc šílených krav. Pokud se podezření potvrdí, bude to po šesté, kdy se onemocnění BSE v České republice vyskytlo.

Záblatí - Malebnou obec Záblatí v podhůří Šumavy na Prachaticku ovládl strach. Nejistotu mezi obyvatele zanesla páteční zpráva, že se u krávy z místní biofarmy objevilo podezření na BSE. Zemědělský objekt se nachází na svahu nad obcí. Je oplocen drátěným pletivem a vstupní brána je zamčená. Dnes nebo zítra by měly být známy výsledky třetího testu na nemoc šílených krav. Majitel farmy Václav Kovář se do té doby nechce k záležitosti vyjadřovat. Mluvit nechtějí ani zaměstnanci starající se o dobytek. Pokud se u osmileté krávy podezření potvrdí, bude muset být utraceno 34 jejích vrstevnic, tedy o rok starších nebo mladších kusů.

Veterinář Václav Jůn vyšetřuje stádo místního farmáře, čítající zhruba 370 kusů dobytka, už dlouhá léta a tvrdí, že patří k nejlepším v jižních Čechách. On ani obyvatelé Záblatí si neumějí vysvětlit, jak se kráva chovaná na biofarmě mohla

nakazit. Všichni říkají, že dobytek na farmě zemědělec krmí vlastním krmivem. Jen směsi kupoval. "Ty jsou však bez jakýchkoliv přísad a vitaminů," upozornil Jůn. Václav Kovář získal farmu začátkem 90. let při privatizaci. "Je to největší firma v naší obci. Zaměstnává kolem třiceti obyvatel. Ostatní buď dojíždějí do Prachatic, nebo do Německa," uvedl starosta Záblatí Vlastimil Klabouch. "Není to nic příjemného pro pana Kováře ani pro obec," dodal. Spolupráce mezi farmou a obcí byla podle něho vždy bezproblémová. "Když se nemoc potvrdí, bude to určitě pro farmáře nepříjemná situace. Ale myslím si, že by to firmu nemělo položit," odhadoval starosta. Zatím neví, jak by obec mohla firmu podpořit. Když se zprávu o podezření na nemoc šílených krav dozvěděli místní lidé, nevěřili jí. "Je to konkurenční boj. Stádo pana Kováře patří k nejlepším v republice," je přesvědčen obyvatel Záblatí František Machoň. Pokud výsledky třetího testu prokážou BSE, půjde o šestý případ výskytu této nemoci v České republice. Dosud bylo u nás testováno na BSE 480 tisíc zvířat, nemoc se zatím objevila u pěti z nich. Od prvního výskytu nemoci v tuzemsku nařídila veterinární správa na BSE testovat veškerý poražený skot nad 30 měsíců věku.
MF Dnes, 21. 10. 2003

Farmář: mé krávy jsou týrané
Záblatí - Nucené oddělení sedmatřiceti krav od svých telat na ekofarmě Václava Kováře v Záblatí u Prachatic považují veterináři i majitel za týrání zvířat. Státní veterinární správa totiž kvůli potvrzení nemoci BSE u osmileté krávy nařídila její potomky a vrstevnice ustát samostatně a zabít. Dobytek ale může na utracení čekat ještě týden. Státní správa si totiž stále není jistá, zda k vybraným kusům nepřibudou další. Prachatictí veterináři přitom upozorňují, že oddělené krávy mohou onemocnět záněty žláz. Správa tvrdí, že si stav dobytka ohlíká. "Je to týrání zvířat. Divím se, že tady ještě nejsou ochranáři. Právě připravujeme písemný protest proti tomu, jak se tady stát stará o zvířata," řekl včera majitel ekofarmy Václav Kovář. Podobného názoru je i prachatický veterinář Václav Jůn, který dobytek už dvacet let v Záblatí vyšetřuje. "Krávy jsou odděleny od telat, řvou a nejsou podojené. Může dojít k zánětům či jiným zdravotním komplikacím. Státní správa už je mohla dávno odvést a porazit, protože v Záblatí je vše připraveno a pozitivní výsledek třetího testu se očekával," kritizoval Jůn. Krávy musel farmář podle nařízení státních veterinářů oddělit od telat hned, jakmile se dozvěděl o podezření na BSE. Šestý den tak jsou krávy nepodojené, protože jde o dobytek chovaný na maso, který mléka zbavují jen telata a není zvyklý na dojení lidmi. Třebaže státní veterinární správa včera zvažovala, zda telata znovu k matkám pustit, nakonec usoudila, že situace není tak vážná. "Porážka se nedá uspíšit, protože stále čekáme na upřesnění evidence počtu kusů v Záblatí, abychom si byli jistí, že máme vybrány všechny krávy. Telata se narodila na jaře, takže běžně už by byla odstavena, jsou schopna se pást, jde jen o to, že byla fixována na matky, proto řvou," řekl ředitel krajské veterinární správy František Kouba. Tvrdí, že na farmě má veterináře, který týrání zvířat ani záněty mléčných žláz nedopustí. "Konečný výsledek testů na BSE jsme se dozvěděli ve středu a udělat rychleji porážku prostě nejde," řekl Kouba.
MF Dnes, 23. 10. 2003

7. případ

Objevilo se podezření na další BSE
Krátko poté, co byl včera potvrzen šestý případ takzvané nemoci šílených krav v Česku, oznámila Státní veterinární správa podezření na **sedmý případ této nemoci.**

Zvíře, u něhož se podezření na BSE prověřuje, pochází z chovu akciové společnosti Zeos z Lomnice nad Popelkou na Semilsku. Výsledek kontrolního testu bude znám zřejmě v pátek či v pondělí.

Nákazu u dobytčete starého přes 3,5 roku odhalil rutinní test na jatkách. Kráva pocházela ze stáje v Syřenově na Semilsku, kde je 440 dalších zvířat. Podezřelý dobytek se narodil v roce 2000. Zvířata ze všech předchozích případů, kdy se BSE objevilo, byla starší, narodila v rozmezí let 1995 - 1997. Pokud se nemoc potvrdí, bude nutné utratit určitý počet dalších zvířat. "Jde o větší kravín, takže to bude zřejmě o něco větší počet zvířat než při předchozím případě na Prachaticku," uvedl mluvčí veterinární správy Josef Duben. Na farmě Zemědělská výroba Kovář v Záblatí na Prachaticku, kde se včera definitivně potvrdil šestý případ, bude utraceno 37 zvířat. V Záblatí se po pátečním šoku řeší, jak kráva onemocněla. Firma je totiž členem Svazu ekologických zemědělců ProBio Šumava a tak se kráva neměla dostat k masokostní moučce, uváděné jako hlavní možný zdroj nákazy. Podle místních lidí krmil farmář dobytek pouze vlastním krmivem. Kupoval jen směsi, které jsou ale bez přísad a vitamínů. Ošetřující veterinář Václav Jůn dokonce uvedl, že **stádo 370 kusů patří k nejlepším v kraji**. První podezření na BSE v Česku se objevilo v červnu 2001 v Dušejově na Jihlavsku. V České republice se dosud podrobilo testu na BSE více než 450 tisíc zvířat. Podle zemědělců by nový případ BSE neměl ovlivnit poptávku po hovězím masu. "Nepředpokládám to," uvedl předseda Zemědělského svazu Miroslav Jirovský. Negativní dopad nečeká ani předseda Svazu zpracovatelů masa Ladislav Steinhauer, protože kvalita masa roste a na BSE se vyšetřuje důsledně. *Hospodářské noviny, 22. 10. 2003*

BSE už měla mizet. Přesto hrozí
Zatímco před dvěma lety museli obchodníci nervózní zákazníky přesvědčovat, že jejich maso je bezpečné, dnes už nákaza BSE nakupující nestraší. Sedmý případ takzvané nemoci šílených krav poprvé v Česku ukazuje, že ani zákaz krmení skotu masokostní moučkou není dostatečnou prevencí. Moučkou, která je považována za hlavní zdroj nákazy, se skot nesmí krmit od roku 1997. **A všech šest dosud nakažených krav se narodilo v letech 1995 až 1997. Ta sedmá však přišla na svět až v roce 2000.** "Je těžké hledat nějaké vysvětlení," říká ředitel Státní veterinární správy Josef Holejšovský. "Nevíme, jestli to bylo kvůli tomu, že byl porušen zákaz. Možná věda někdy ukáže, že vedle infekčních případů se mohou objevovat i spontánní mutace." Případy onemocnění tak mladých krav jsou podle dostupných informací i ve světě vzácné. Specialisté v tuzemských laboratořích dosud prověřili na 460 tisíc kusů dobytka. Podle šéfa veterinářů několik odhalených případů ukazuje, že hovězí maso je kontrolováno dobře. **"Tajně jsem doufal, že až porazíme ročníky z let 1995 až 1997, bude po BSE.** Ale zdá se, že to nebude pravda. I když sedm případů je stále málo," poznamenal Holejšovský. Nákaza? Nevíme

V Česku se zatím ani v jednom případě nepodařilo zjistit, **jak se kráva mohla BSE nakazit.** Ředitel firmy Zeos, odkud pocházelo mladé dobytče, včera agentuře ČTK řekl, že společnost čeká, zda poslední test nemoc potvrdí. Teprve potom bude podnik hledat příčiny. Druhá nakažená kráva během uplynulého týdne **zase patřila ekologické farmě, která v Záblatí na Prachaticku hospodaří podle přísných pravidel.** "Masokostní moučku nepodáváme, krmíme jen ekologickým krmivem," prohlásil zootechnik Jiří Hodina.

Další nákaza BSE se zatím neprokázala ani u desítek preventivně utracených dobytčat z

chovů, v nichž se nemoc šílených krav dosud objevila. V Záblatí teď budou muset preventivně zabít sedmatřicet krav. Definitivní zákaz Bezpečnostní opatření se s narůstajícím počtem odhalených případů stále stupňují. **Od listopadu se už nebudou moci krmit masokostní moučkou žádná hospodářská zvířata, tedy ani slepice a prasata.** Ta až do této chvíle měla "výjimku". Evropská unie podle Holečkovského zákaz zavedla už před dvěma roky. "Chápu, že to udělala, těžko se dá uhlídat, kam krmivo nakonec směřuje," vysvětluje. "Od listopadu nebudeme sledovat nic jiného než právě to, jestli masokostní moučky z asanačních podniků skutečně míří jenom do spaloven," prohlašuje šéf veterinářů. Prodává se jako jindy Když se v roce 2001 objevil první případ BSE, většina řezníků si stěžovala, že se hovězí prodává mnohem méně. V obchodech s potravinami byly nepřehlédnutelné letáky, že zde nabízené maso je zkontrolováno. Zákaznická nejistota vydržela několik týdnů, poté - spolu s tím, jak se zpřísnila kontrola masa - začala spotřeba hovězího znovu stoupat. Zatímco v roce 2001 snědl každý člověk 10,4 kg hovězího, loni už to bylo více než jedenáct kilogramů. *Hospodářské noviny, 23. 10. 2003*

Ochrana je přísnější, přesto se BSE stále objevuje Už sedmým rokem se zpřísnují preventivní opatření proti výskytu takzvané nemoci šílených krav, přesto veterináři stále objevují skot nakažený BSE - v Evropě i v České republice. Ředitel Státní veterinární správy Josef Holečkovský přitom nevylučuje, že se i v budoucnu objeví další nakažené dobytče. V republice bylo zatím zjištěno sedm nakažených dobytčat, první v červnu 2001 v Dušejově na Jihlavsku, poslední dva případy jsou staré jenom několik dní. Nejprve test prokázal BSE u osmileté krávy z ekologické farmy v Záblatí na Prachaticku a poté u tříapůlletého dobytčete z chovu společnosti Zeos z Lomnice nad Popelkou na Semilsku. "I tento případ nám ukázal, že je potřeba maso dále vyšetřovat, že se musí odstraňovat z potravního řetězce a že se musí odstraňovat i rizikové tkáně," tvrdí ředitel Holečkovský. **Od roku 1997 přitom platí zákaz krmit skot masokostní moučkou, která je pokládána za hlavní zdroj nákazy.** Od loňského dubna se nesmí na stejném zařízení připravovat krmná směs s masokostní moučkou pro drůbež či prasata a krmivo pro skot. Další opatření přišlo letos: Od července je zakázáno používat do krmných směsí **masokostní moučku z těl uhynulých zvířat.** A od listopadu začne platit úplný zákaz dávat masokostní moučku do krmiva pro všechna ostatní hospodářská zvířata, tedy i pro prasata či drůbež.

Maso z každé poražené krávy, která byla starší třiceti měsíců, musí být povinně prověřeno v laboratoři. **Jeden test vyjde na 1350 korun, zpracovatelé masa zaplatí 770 korun, zbytek pokrývá příspěvek z programu PHARE.** "S příspěvkem počítáme i pro příští rok," říká mluvčí Státní veterinární správy Josef Duben. Laboratoře zatím prověřily na 460 tisíc krav. Státní potravinářská a zemědělská inspekce přitom prověřuje, jestli má hovězí maso v obchodech označení, že bylo testováno na BSE. Mluvčí inspekce Daniela Kolečková uvedla, že před několika lety inspektoři zjistili několik společností, které nabízely maso bez označení. **"Uložili jsme pokuty a pak se hříšníci výrazně polepšili.** V poslední době jsme žádné nedostatky nezjistili," říká Kolečková. Dodala, že v souvislosti s posledními dvěma případy nemoci šílených krav inspekce nechystá žádnou mimořádnou kontrolu. "Maso ale budeme kontrolovat během našich běžných kontrol," poznamenala Kolečková. Lékaři nezjistili, že by se v Česku někdo infikovaným hovězím nakazil. Každý rok se sice

objeví několik případů lidské formy BSE, tedy neurologického onemocnění, nikdy se však neprokázalo, že by šlo o takzvanou novou variantu Creutzfeldt-Jacobovy nemoci, již způsobuje právě maso z nemocných krav. Ve světě však loni lékaři evidovali 135 případů variantní CJD. Drtivá většina nemocných byla ve Velké Británii, kde bylo zjištěno také nejvíce zvířat s BSE. **Česko patří ve srovnání s ostatními evropskými zeměmi ke státům s nejmenším výskytem této choroby.** Například ve Francii, Německu, Španělsku či Řecku evidují stovky případů, ale například v Rakousku a Finsku jen jedno nemocné zvíře. *Hospodářské noviny, 23. 10. 2003*

Šílená kráva z Lomnicka záhadou
Kráva ze Syřenova u Lomnice nad Popelkou na Semilsku, nakažená s největší pravděpodobností nemocí BSE, představuje pro veterináře, kromě skutečnosti, že jde o vůbec první případ zákeřné choroby v Libereckém kraji, doposud nevídanou raritu. **"Výjimečná je svým mládím pouhých 44 měsíců a také tím, že v této oblasti se obvykle minimálně krmilo masokostními moučkami.** Jde o skutečnou záhadu, kterou si zatím nedovedeme vysvětlit," konstatoval ředitel veterinární správy v Semilech Václav Švihel. Doposud sedmý případ nemoci šílených krav v České republice zjistili v úterý pomocí tzv. rychlé metody, kterou projde každý poražený kus dobytka, **na jatkách ve Ždaru nad Sázavou.** "Čekáme na výsledek posledního testu, který původní podezření potvrdí, nebo vyvrátí. Zatím jsme zakázali veškerý přesun tamního dobytka i uvnitř farmy. Pokud se jedná o BSE, dojde podle nových směrnic k doposud nejdrastičtějším opatřením," podotkl Švihel. Byl by to masakr
Majitel krávy podezřelý z BSE, lomnická **společnost Zeos vlastní třítisícové stádo dobytka. Kráva sdílela kravín v Syřenově** s dalšími třemi sty kusy, z nichž mnohé nyní prožívají pokročilé stadium březosti. "Likvidace by se týkala všech krav, které přišly a nakaženým kusem do styku bez ohledu na stadium březosti. Netroufám si nyní odhadnout, kolik bychom jich museli utratit," **okomentoval Švihel možný masakr.** Katastrofa by stihla společnost Zeos specializovanou na chov skotu ve chvíli, kdy po loňském propadu letos konečně přešla do černých čísel. **Skot z největšího dobytkařského podniku Libereckého kraje léta putoval do celé republiky, Německa a Itálie.** "Ztráty lze nyní těžko odhadnout. Záleží, jak to vezmou naši obchodní partneři, z nichž mnozí nám naopak nabídli pomoc. Každopádně však utrpí dobrá pověst podniku," konstatoval ředitel akciové společnosti Zeos Jirí Lacina, který nechápe, jak mohlo takto mladé zvíře, které na rozdíl od ostatních žilo v době mnohem přísnější prevence, onemocnět BSE. **"Masokostními moučkami nekrmíme, a navíc jsme pod neustálým dohledem veterinářů," podotkl Lacina.** Všech ostatních šest krav nakažených v Česku BSE včetně nedávného případu ze Zálabí na Prachaticku **bylo starších pěti let.** Zárodek nemoci v nich mohl začít klíčit v době, kdy prevenci BSE veterináři nevěnovali zdaleka tolik pozornosti jako dnes. *Právo, 23. 10. 2003*

Odmítají masový hrob dobytka
Pohřebiště dobytka, které tato republika nezná, by vzniklo na severovýchodě Čech, kdyby se veterináři řídili radami Evropské unie a naráz zlikvidovali a zakopali devět set dobytčat, nad nimiž vyřkl ortel smrti společný pobyt s mladou dojnící ze Syřenova u Lomnice nad Popelkou nakaženou BSE. To však čeští odborníci odmítají a prosazují postupnou likvidaci zasaženého stáda. Ta podle nich potrvá tři měsíce. **Katastrofa se dotkne pěti zemědělských podniků Semilská a Jičínska.** "Počet utracených kusů není konečný. Začít bychom měli příští týden," sdělil ředitel veterinárního inspektorátu v Semilech Václav Švihel. "O případném hromadném pálení nebo zakopání do země se nedá ani uvažovat," konstatoval Miloš Kujan z odboru

životního prostředí semilské radnice. Podle něho, ale i hygieniků a vodohospodářů takový masový zvířecí hrob by bylo prakticky nemožné technicky zvládnout. Musel by mít podle nich minimálně rozměr 700 metrů čtverečních. "Takový nelze vykopat na celém území okresu Semily. Veterináři s hygieniky nedávno u větších dobytčích chovů určili pouze krizová spáleniště. Ta slouží k neodkladné likvidaci jednotlivých kusů. Mělo dojít také na zahrabiště, což narazilo na typicky český problém - peníze. Nebylo na geologický průzkum," dodal Kujan.

Semilsko je v ochranném pásmu vodních zdrojů Podobně mělo skončit stádo 134 dobytčat poražených v roce 2001 kvůli BSE v Dušejově na Jihlavsku. "Veterinární zákon to v krajních případech umožňuje. Oblast Semilská však leží v ochranném pásmu vodních zdrojů, což tento způsob vylučuje," podotkl Švihel. **Porazit devítisetřicet kusů dobytka jinak než na etapy nedovolují ani technické možnosti českých kafilerii. "Denně jsme ve třísměnném provozu schopni rozemlít a zpracovat na tzv. úsušky pětatřicet kusů dobytka,"** konstatoval Radko Skůček ředitel Asanačního podniku v Mimoně na Českolipsku, který s Žichlínkem na Orlickoústecku tvoří dvě kafilerky v republice oprávněné likvidovat dobytek podezřelý z BSE. "Úsušky použijí cementárny jako doplňkové palivo," popsal Skůček brzký osud kohorty nuceně zlikvidovaných zvířat. Dobytčata veterináři proto plánují utratit po několika skupinách, když poslední etapu mají tvořit vysokobřezí krávy. "Chceme počkat, až se otelí a utratit je takovým způsobem, abychom nevyvolali zbytečnou kritiku. Postup jsme oznámili Evropské unii a doufáme, že etapový způsob projde v Bruselu bez výhrad. V krajním případě bychom s Bruslem jednali o kompromisu," dodal mluvčí Státní veterinární správy Josef Duben. Likvidaci vytipovaných dobytčat provede ve speciálních porážecích klecích v místech jejich ustájení pohotovostní četa z Hradce Králové. Největší skupinu tvoří dobytek z Lomnicka, kde s nakaženou krávou sdílelo syřenovský kravín 320 vrstevnic. "Jsme připraveni. Porážecí stanoviště máme rozvinuté během několika hodin," poznamenal ředitel veterinárního inspektorátu v Hradci Králové Vladislav Hartman.

Právo, 6. 11. 2003

Stát dá chovatelům krav miliony

Lomnice nad Popelkou - Desetimilionové náhrady za škody způsobené utracením téměř devíti set krav kvůli nemoci BSE dostanou od ministerstva zemědělství chovatelé na Lomnicku. Otázku kompenzací řešili včera se zástupcem ministerstva Dušanem Vaňkem a šéfem státní veterinární správy Josefem Holešovským. "Celkem se bude jednat asi o třicet pět milionů. Ty zemědělcům rozešleme po utracení určených kusů. Částku asi rozložíme do několika splátek. Mohli by je dostat do poloviny příštího roku," uvedl mluvčí ministerstva zemědělství Martin Severa. Otázkou je, zda zemědělci zvládnou překlenout období, kdy budou hradit utracení, likvidaci masa i testy bez státní náhrady. "Již nyní počítáme ztráty z obchodu. Minimálně půl roku totiž nebudeme kvůli nálezu dojnice s BSE v našem kravíně moci vyvázet maso do zahraničí. Obchod s Německem a Itálií byl přitom pro nás velmi důležitý," uvedl předseda akciové společnosti Zeos z Lomnice Jirí Lacina. Vedle náhrad škody řešily také další problémy. "Všechny jsme ujistili, že nemoc je neinfekční. Člověk ji nedostane kontaktem s nemocným zvířetem ani z mléka," uvedl ředitel Krajské veterinární správy v Liberci Josef Král. Zvířata mohou dostat BSE pouze z krmiva. "Jde nám hlavně o zajištění bezpečnosti lidí," dodal Král. Navíc by podle něj mohl jiný postup vážně ohrozit možnost českých chovatelů obchodovat se zahraničím.

MF Dnes, 5. 11. 2003

SVS: Vybíjení krav v sedmém případě BSE začne příští týden

Utracení a vyšetřování 874 kusů skotu kvůli sedmému případu tzv. nemoci šílených krav (BSE) v tuzemsku chce Státní veterinární správa zahájit koncem příštího týdne. Zvířata budou vybíjena po několika skupinách. Poslední kusy, zejména vysokobřezí krávy, by měly být utraceny v lednu, aby měly možnost se otelit, řekl mluvčí Státní veterinární správy Josef Duben.

Veterinární správa podle něj nepočítá s tím, že by tento postup zpochybnila Evropská komise. Česko má zanedlouho vstoupit do Evropské unie, jejíž pravidla vyžadují v takovýchto případech co nejrychlejší postup.

Dobytčata, která mají být utracena, prošla stejným teletníkem jako postižená kráva z chovu akciové společnosti Zeos z Lomnice nad Popelkou na Semilsku. Postupné utrácení má umožnit, aby se co nejvíce vysokobřezích krav ze stanoveného počtu otelilo. Navíc rychlé vybíjení je při takovém množství zvířat podle veterinářů obtížné technicky zvládnout. Vedle utracení jde totiž o to, aby kafilerie při běžné činnosti stačily dobytčata zpracovávat. V podniku Zeos by mělo být podle Dubna utraceno kolem 500 kusů. Zvířata k utracení se nacházejí ještě v dalších chovech, hlavně v Libereckém a Královehradeckém kraji. **Celá záležitost přijde stát zhruba na 35 milionů korun.**

Podle prokuristy společnosti Zeos Lomnice Jiřího Laciny vybíjení krav postihne ještě nejméně další čtyři zemědělské podniky, pro něž lomnická firma odchovávala jalovice. Zeos patří k největším podnikům na Semilsku, chová celkem 3000 kusů dobytka. Sedmý případ BSE v tuzemsku potvrdily výsledky kontrolního testu počátkem minulého týdne. Nakažené dobytče se objevilo krátce po potvrzení šestého případu BSE na Prachaticku. Kráva se narodila v roce 2000 a je první, která se vymyká ze skupiny dosavadních šesti nakažených kusů, jež se narodily v rozmezí let 1995 až 1997. Česká republika dosud vyšetřila na BSE 470.000 zvířat.

Agris, 8. 11. 2003

874 svíček za vybité krávy

Ochránci protestovali proti preventivnímu porážení krav
Praha - Marná snaha. Tak hodnotili kolemjdoucí počínání dvou desítek ochránců zvířat, kteří

se za větrného odpoledne snažili před pražským sídlem Státní veterinární správy zapálit svíčky za 874 krav určených k utracení. Dojnice ze Semilská a Jičínska příští týden preventivně porazí kvůli jednomu kusu nakaženému BSE. „Nejsme tady, abychom plivali na úředníky a házeli dlažební kostky,“ řekl mluvčí ochránců Michal Kolesár. **„Nesouhlasíme s popravami krav. Platí za chyby lidí,“ kritizuje hromadný chov dobytka, kvůli němuž se nemoc BSE zřejmě snadněji šíří. Místo hromadného vybití žádají ochránci pro dobytčata možnost „klidného dožití“ na pastvině. „Utracení přijde stát na 30 milionů korun, tak proč by nákazový fond nemohl přispět i na dožití,“ míní Kolesár.** Upozorňuje, že v USA existují nové metody odhalování nemoci, které výskyt BSE zjišťují ještě za života zvířete. Pokud by se aplikovaly i v Evropě, nemusela by se zvířata utrácet. „Rádi bychom tuto metodu přijali, ale není úplně průkazná, a hlavně akreditovaná v Evropské unii,“ reagoval mluvčí veterinární správy Josef Duben. Jinou možnost než nařídít vybití stáda tak veterináři zatím nemají.
MF Dnes, 8. 11. 2003

Břemeno likvidací ponесou chovatelé
Pojizeří - Příští týden by mělo začít preventivní vybíjení skotu pojizerských chovatelů v souvislosti s pozitivním nálezem BSE v syřenovském kravíně. Před státní veterinární správou v Praze se včera konala tryzna za devět stovek nuceně zlikvidovaných krav, jejichž životy skončí nejspíše v mimoňské kafilerii. Náklady spojené s porážkami skotu ponесou zpočátku sami chovatelé. "Výdaje za dopravu do kafilerie a utracení krav budeme muset hradit sami. Teprve po skončení porážek dostaneme odškodnění od státu podle zákona," sdělil Jiří Lacina, ředitel lomnické společnosti Zeos, v jejímž chovu byla před dvěma týdny objevena nemoc šílených krav (BSE) u tříletého dobytčete. Společnost bude muset kvůli preventivním opatřením obětovat kolem pěti set krav. "Příští týden budeme jednat o tom, zda dostaneme od státu alespoň procentuální náhradu za ušlý zisk, neboť většina utracených krav jsou produktivní dojnice," doplnil Lacina. Podle ředitele liberecké krajské veterinární správy Josefa Krále budou živé krávy dopraveny do asanačního ústavu Sap Mimoň, kde budou usmrceny a z jejich mozkové tkáně a prodloužené míchy budou odebrány vzorky pro testy na BSE. "Ideální by bylo spálit těla krav nedaleko asanačního ústavu. Zatím jednáme o tom, zda to bude možné," uvedl Král. Spolek ochránců hospodářských zvířat proti masovým popravám krav protestuje. Jeho členové včera odpoledne zapálili za každou ze zabitých krav jednu svíci před budovou Státní veterinární správy v Praze. "Nejsme a nechceme být jenom lhostejnými diváky. Chceme vyjádřit smutek nad kravami odepsanými ze života," odůvodnil pro ČTK mluvčí ochránců Michal Kolesár. Podle něj prý existují testovací metody na BSE, kvůli kterým zvíře nemusí být zabito, například ze vzorků moči.

Veterináři se k těmto návrhům stavějí skepticky. "Spongiformní encefalopatie skotu se dá odhalit zatím jedině podle degenerativních změn mozkové a míšní tkáně," řekl Josef Král. Důvodem drastických opatření je hlavně to, aby se nemoc masem nepřenesla na člověka.
Mojenoviny, 8. 11. 2003

První krávy odjely kvůli BSE na porážku

Téma DNES

Nová Ves u Lomnice nad Popelkou, Žichlínek - Špionážní hru připomínal včera převoz krav lomnického podniku Zeos, v němž se objevil případ onemocnění BSE, na porážku.

Původně veterináři počítali, že krávy utratí v kafilerii v Mimoni na Českolipsku. "K ní ale měli hygienici výhrady. Na poslední chvíli jsme tedy museli výběr asanačního podniku změnit. Nakonec jsme se narychlo domluvili s vedením kafilerie v Žichlítku v okrese Ústí nad Orlicí," uvedl tiskový mluvčí Státní veterinární správy Josef Duben s tím, že informaci ale nemůže potvrdit. **Náhlé změny přitom veterináři zčásti přičítali obavám z aktivit ochránců zvířat.** Ti se totiž již od počátku proti utracení tak velkého množství skotu postavili. Ještě v sedm hodin v úterý večer nebylo podle veterinářů jisté, kdy převoz krav začne. O plánu odvozu zvířat však již v té době lidé věděli. Harmonogram znali zaměstnanci kravínů, odkud dobytek odváželi, i semilská policie.

Likvidace krav proběhne ve třech fázích v nepřístupném areálu v uzavřené hale asanačního podniku v Žichlítku, kde je specialisté elektrickými kleštěmi omráčí a usmrtí. "U normálních porážek skot omráčí a pak vykrví. To u nuceného utracení zvířat kafilerie nedělá, proto je větší dávkou elektrického proudu rovnou zabijí," upřesnil mluvčí veterinární správy. Odborníci z jednotky na likvidaci nákaz pak odeberou vzorky mozkové tkáně na testy BSE. Všechno maso asanační podnik nejprve rozemele na moučku, kterou nakonec spálí.

Během listopadu, prosince a ledna tu usmrtí v Žichlítku celkem osm set sedmdesát čtyři krav. "V listopadu utratíme tři sta kusů, v prosinci další tři stovky a v lednu vysokobřeží krávy, které se mezitím otelí," uvedl Duben. Ještě nenarozená telata chtějí veterináři ušetřit. Pokud se totiž u matky nemoc BSE nevyskytne, zachrání alespoň jejího potomka.

Do soboty odveze společnost Zeos, jenž kvůli bezpečnostním opatřením přijde o nejvíce krav, do kafilerie dvě stě čtyřicet kusů. V prosinci a v lednu dalších dvě stě třicet. Na Semilsku pak vybijí také dalších čtyři sta šest kusů dobytka z chlévů tří velkých podniků a tří malochovatelů. Opatření zasáhne i dvě zemědělské firmy z Královéhradeckého kraje. Nakládání a odvoz krav kontrolují veterináři. Ti před několika týdny vypracovali seznam skotu na porážku. "V té době jsem ze strany zemědělců cítil nepřátelství. A chápu to. **Ani nám nedělá dobře, když místo ochrany zvířat nutíme někoho je utratit.** Dnes už jsou vztahy mezi námi lepší," poznamenal ředitel veterinární správy v Semilech Václav Švihel, který včera dohlížel nad odvozem první skupiny lomnických krav.

Nemoc šílených krav

*** Sedmý případ BSE v České republice si vyžádá největší počet utracených krav. Za obětí nemoci padne 874 kusů dobytka. Porážky potrvají tři měsíce.**

* Podle veterinářů jsou preventivní porážky nutné kvůli bezpečnosti lidí. Nemoc je totiž pro člověka smrtelná, nepřenáší se však konzumací mléka.

BSE na Lomnicku

* 21. října - předběžné testy odhalily sedmý případ nemoci šílených krav u nás. BSE podle nich měla v republice vůbec nejmladší, teprve tři roky a osm měsíců stará, dojnice ze syřenovského kravína podniku Zeos Lomnice nad Popelkou.

* 23. října - veterináři procházejí veškeré záznamy. Podle nové vyhlášky utratí všechny vrstevnice nemocné krávy.

* 27. října - kontrolní test byl pozitivní

MF Dnes, 19. 11. 2003

Veterináři rozhodnou o vybití stovek krav

Liberec, Lomnice nad Popelkou - Dnešek rozhodne o osudu bezmála devíti set krav na Semilsku, které mají být utraceny kvůli nebezpečné nákaze BSE v zemědělské firmě v Syřenově. Potvrdil to ředitel Krajské veterinární stanice v Liberci Josef Král. Zbývá ještě upřesnit některé technické detaily. Porážky začnou pravděpodobně ve středu nebo ve čtvrtek v blízkosti mimošského asanačního úřadu. "Objekt u kafilerie v Mimoní nám hasiči půjčí. Nyní ještě musíme vyřešit nějaké technické potíže," uvedl ředitel Král. Denně tu utratí kolem třiceti pěti krav pěti větších zemědělských podniků. Ty se již nyní bojí, zda zvládnou usmrcení a likvidaci zaplatit. Na místo se proto v nejbližších dnech přesune Jednotka pro likvidaci nález, která v těchto případech porážky zajišťuje. "Musejí sem přesunout techniku. Současně budeme provádět testy všech kusů dobytka na BSE," dodal Král. Pokud se mezi utraceným skotem objeví další kus s touto nemocí, vyberou veterináři další skupinu jeho vrstevníků a porazí je. Jak však před časem uvedl tiskový mluvčí ministerstva zemědělství Martin Severa, je pravděpodobnost dalšího výskytu této nemoci malá. Porážky vybraného dobytka, likvidace těl v kafilerii a testy musí v první fázi uhradit zemědělci, kterým zvířata patří. "První vlnu snad zvládneme zaplatit, ale budeme brzy potřebovat peníze od ministerstva. To veškeré náklady má zafinancovat. Možná bychom peníze mohli dostat do šesti neděl, ale asi jsem až příliš velký optimista. Pokud nebudeme mít peníze na utracení, tak se pokusíme nějak domluvit s dodavateli," uvedl Jiří Lacina, ředitel akciové společnosti Zeos z Lomnice nad Popelkou. Právě tento podnik přijde o největší počet skotu. "Kvůli objevu nemoci u naší dojnice jsme už přišli o dva miliony korun. Ty jsme měli dostat za vývoz dvou set mladých býků do Itálie a Německa. Z obchodu však sešlo a odbyt u nás budeme těžko hledat, až je vykrmíme," upozornil Lacina. Zeos navíc oddalování porážek připravuje o další peníze. Také budoucnosti se vedení podniku obává. Některé země Evropské unie jim totiž mohou zakázat dovoz hovězího dobytka až na sedm let. "Pro nás je ale právě export velmi důležitou součástí obchodu." Firmy, které musejí část svého stáda kvůli nemoci v nejbližších dnech porazit, již zajišťují dopravu a další věci. "Jsme velmi rádi, že se veterináři snaží vyjednat porážky tak, aby neprobíhaly u našich kravínů. Je to důležité především kvůli chovatelům krav, které utratíme," zdůraznil Lacina. Společnost se na porážky chystá již nyní. Shánějí tři až čtyři kamiony. "Budou se muset točit, aby skot stíhaly odvážet. Na dopravě se možná domluvíme i s ostatními podniky. Zbytek si musí každý zařídit sám," dodal ředitel Zeosu. *MF Dnes, 18. 11. 2003*

8. případ

Česká republika má podezření na osmý případ nemoci BSE

V České republice se zřejmě **vyskytl osmý případ nemoci šílených krav (BSE)**. Státní veterinární správa odhalila onemocnění u **téměř čtyřleté krávy ze společnosti ZEMOS z Velkých Němčic na jižní Moravě**. Dnes to oznámil mluvčí SVS Josef Duben. Jde o třetí případ, který veterináři odhalili během posledních 30 dnů. Onemocnění zatím prokázala opakovaná vyšetření rychlými testy ve Státním veterinárním ústavu v Jihlavě. SVS však podle Dubna nepředpokládá, že by kontrolní potvrzující test onemocnění vyvrátil. "Výsledky kontrolního testu budou k dispozici s největší pravděpodobností příští čtvrtek, popřípadě pátek," uvedl. **Kráva pochází ze stáda 570 kusů**. Nyní se sestavuje seznam vrstevnic k případnému utracení. Podle současných pravidel se v případě BSE utratí vrstevnice nemocného dobytčete, tedy zvířata, která jsou o rok mladší a o rok starší a která přijímala nebo mohla přijímat stejnou potravu během prvního roku života pozitivního kusu. Zatím poslední prokázaný případ BSE zjistili veterináři v chovu akciové společnosti Zeos z Lomnice nad Popelkou na konci října, krátce po zjištění šestého případu. Utraceno bude v krátké době z preventivních důvodů několik stovek této nakažené krávy. *Agris, 14. 11. 2003*

Na Moravě se objevilo podezření na BSE

VELKÉ NĚMČICE - Veterináři zachytili zřejmě osmý případ nemoci šílených krav (BSE) v České republice. Toto onemocnění prokázaly takzvané rychlé testy u jedné z krav v chovu společnosti Zemos Velké Němčice. Jejich pravdivost musí ještě potvrdit kontrolní test. Výsledky budou k dispozici koncem příštího týdne. Jde o třetí případ, který veterináři v České republice odhalili během posledních třiceti dnů. "Jednalo se o krávu ve stáří 46 měsíců. Poražena byla na jatkách v Kostelci u Jihlavy ve čtvrtek. Následovat ještě musí vyšetření další, které stanoví definitivní diagnózu," potvrdil nám zprávu o výskytu onemocnění BSE Vladimír Janík, který je ředitelem Územního inspektorátu Břeclav Krajské veterinární správy. Jak dodal, v současné době upřesňují v Zemosu seznam takzvaných vrstevnic k případnému utracení. Podle pravidel se utratí vrstevnice nemocného dobytčete, tedy zvířata, která jsou o rok mladší a o rok starší a která přijímala nebo mohla přijímat stejnou potravu během prvního roku života pozitivního kusu. V akciové společnosti Zemos by se to mohlo týkat asi 250 kusů dobytka. Kde se onemocnění v této zemědělské firmě vzalo, je záhadou. Veterinář Vladimír Janík totiž tvrdí: "Společnost Zemos dodržuje dlouhá léta přísnou disciplínu co se týká zákazu zkrmování masokostní moučky u přežvýkavců." Jeho slova potvrdil i ředitel akciové společnosti Zemos Jiří Vávra. "Veterináři mi potvrdili, že onemocnění nemusí být z masokostní moučky. Může se jednat o určitou anomálii mozku." Společnost ZEMOS patří mezi největší chovatele skotu v okrese Břeclav. Jejich stádo skotu v současné době čítá 1550 kusů, z toho 580 krav. *Mojenoviny, 15. 11. 2003*

BSE zhatí chovatelskou práci

Pokud se potvrdí nemoc šílených krav (BSE) u čtyřleté krávy ze společnosti ZEMOS z Velkých Němčic na Břeclavsku, pravděpodobně to zhatí osmiletou práci družstva při zušlechťování stáda, řekl ředitel firmy Jiří Vávra. "Mluvil jsem s vedoucím chovu a naše pocity jsou hrozné," poznamenal. Podezření na BSE v pátek zveřejnila Státní veterinární správa. ZEMOS se v posledních osmi letech zaměřoval na šlechtění a zvyšování užitkovosti stáda krav. Potvrzení výskytu BSE u zvířete z tohoto družstva by dopadlo na nejmladší a nejnadějnější kusy. Vávra odhaduje, že podle pravidel určujících, které vrstevnice nemocného dobytčete se utratí, by mohlo jít o zhruba 250 krav. Zatím poslední prokázaný případ BSE zjistili veterináři v chovu akciové společnosti Zeos z Lomnice nad Popelkou na konci října, krátce po zjištění šestého případu na farmě v Záblatí na Prachaticku. Utraceno má být z preventivních důvodů v krátké době 900 kusů skotu. Ministr zemědělství Jaroslav Palas měl v pondělí v Bruselu předat komisařům EU Davidu Byrnovi a Franzi Fischlerovi českou žádost o pomoc při řešení následků posledních dvou případů BSE. Komisař Fischler, s nímž Palas hovořil již v pátek, přislíbil zvážit situaci, kdy výskyt BSE má na koncentrované chovy dobytka v ČR "katastrofální dopady". *Právo, 18. 11. 2003*

Velké Němčice čekají na Ortel

Veterináři zítra potvrdí, zda kráva byla opravdu nakažená BSE

Velké Němčice - Josefa Hanzlíková pracovala v kravíně ve Velkých Němčicích celý život. Před osmi lety šla do důchodu. To už byl kravín supermoderní, měl za sebou několik rekonstrukcí. Teď se spolu s ostatními třese, jak dopadne zítřejší test na nemoc BSE.

"Dělala jsem ještě ve starém kravíně. Ten se celý přestavěl, za deset let znovu, to když se dělala kruhová dojírna, a až se toto všechno udělá, přijde nemoc," hořekovala včera zdrceně na návsi. To, že se v pátek po veterinárních testech objevila u zdejší čtyřleté krávy nemoc

“šílených krav”, nesou těžce především místní důchodci. Nákaza BSE ve velkoněmčickém kravíně se stala hlavním obsahem jejich hovorů. Lidé přitom hlavně nedokáží pochopit, proč kvůli jedné nemocné krávě možná padne dalších dvě stě padesát. “Říkáme si, že je to zbytečné, aby jich tolik vybili. Když to není nakažlivé? Unie to tak ale zkrátka rozhodla,” kroutila hlavou Josefa Hanzlíková. “Jsem ráda, že už tam nepracuji. Teď bych se na tu zkázu musela dívat. Hrůza! Takové hezké krávy,” říkala žena. “Je to neštěstí. Naše družstvo bylo nejlepší široko daleko.”

Čtvrteční test veterinářů není stoprocentní. Nákazu BSE u krávy z velkoněmčického chovu by měl potvrdit ještě test další. Výsledek by předseda družstva měl vědět už zítra. Pokud se nákaza potvrdí, budou muset ve Velkých Němčicích utratit na dvě stě padesát krav.

“To je další katastrofa. Zdejší družstvo je jedno z mála, které se vůbec udrželo, v létě je trápilo sucho a teď toto. V družstvu pracuje na dvě stě osmdesát lidí z obce, ale i Křepic a Nosislavi. Bylo by zlé, kdyby přišli o práci,” podotkl starosta Velkých Němčic František Brychta. “Žijeme v naději, že se nákaza nepotvrdí. Musím se ale potkat s předsedou a poradit se co s tím dobyt看em, kdyby se opravdu musel utratit. Kam s ním? Nedejbože ho zakopávat někde tady,” obává se starosta zatím nepředstavitelné situace.

MF Dnes, 19. 11. 2003

Ředitel Zemosu Velké Němčice Jiří Vávra o nákaze BSE

Velké Němčice - V listopadu zaplatila společnost Zemos z Velkých Němčic na Břeclavsku poslední splátku úvěru, kterou si vzala na rekonstrukci kravínů. Za pár dnů nato onemocněla jedna z krav BSE. Smůla? "Je to velká profesionální prohra," říká tvrdě Jiří Vávra, ředitel společnosti.

Opravdu to tak cítíte? Vždyť za to vlastně nemůžete?

Co se vám vybavilo, když jste se dozvěděl o tom, že jedna z vašich krav má pravděpodobně BSE?

Protože jsem původem zootechnik, tak stádo, které přijde k likvidaci. Také práce a investice do genetiky s tím, že to jednou bude špičkový chov. Myslel jsem na lidi, úspěch tady té farmy se týká především jich. A také na ekonomiku. Hned jsem věděl, že v roce 2004 to bude ztráta kolem dvaceti pěti milionů.

Budete muset propouštět lidi?

Záleží na tom, jak představenstvo rozhodne, zda budeme pokračovat, či nikoliv.

Ještě není rozhodnuto?

Souvisí to i s tím, kolik dostaneme náhrad od pojišťovny a z nálezového fondu. Vedení je ale odhodláno pokračovat.

Nebojíte se, že vás to potká znovu?

Pravděpodobnost je minimální.

Mluvil jste s kolegy, které postihla nemoc "šílených krav" před vámi?

Ve středu budeme v Dušejově, aby nám řekli, co máme pohlídat. Je to životní zkušenost a my máme povinnost zjistit každý detail.

MF Dnes, 21. 11. 2003

Komentáře k BSE dostupné na Internetu

Riziková páteř skotu se nedostane do obchodů PRAHA (ČIA) - Od data zveřejnění ve Věstníku Ministerstva zemědělství nabude zřejmě účinnosti povinnost oddělovat celou páteř skotu na jatkách a k jatkám příslušejících bourách. Do řeznictví a obchodů by se tak neměla páteř vůbec dostat. Informoval o tom dnes tiskový mluvčí Státní veterinární správy ČR (SVS) Josef Duben. Důvodem je **zařazení celé páteře skotu staršího 12 měsíců mezi takzvaný specifický rizikový materiál (SRM) v souvislosti s nemocí šílených krav - BSE.** "Na základě konzultací s veterinárními autoritami Evropské komise rozhodl ústřední ředitel SVS Josef Holejšovský, že **celá páteř skotu musí být oddělována a společně s ostatním SRM, kam patří celá lebka, mozek, mícha, uzliny a střevo skotu, zpracovávána na moučku a poté spalována," uvedl Duben.**

SVS si podle jeho slov "samozřejmě uvědomuje, že to může způsobit problémy při bourání hovězích půlek, popřípadě při transportu". Stejně problémy však řeší i země EU a jednou z cest je ta, že maso je transportováno do řeznictví již rozbourané. Pouze rozbourané maso by mělo být distribuováno i do velkých obchodů a supermarketů, i když řada z nich samostatné bourárny má.

Smyslem rozhodnutí SVS by měla být mimo jiné i příprava ČR na povinnosti vyplývající ze zařazení kandidátských zemí do kategorií s mírou rizika BSE. "Plánuje se, že bude pět kategorií a ČR bude zřejmě zařazena do kategorie číslo tři. Kategorie jedna a dvě přitom nebudou muset odstraňovat SRM, kategorie tři až pět ano," informoval Duben. *Zdroj: ČIA, 19. 2. 2003*

Evropa v soutěži s USA ztrácí body
Evropa v soutěži s USA ztrácí body Česká republika si postupně zvyká na to, že pro země Evropské unie je prioritou zdravotní bezpečnost potravin, ale i změna v přístupu k péči o hospodářská zvířata. Zvláště po aféře s nemocí šílených krav BSE, jejíž dopady znamenaly podle odhadů západoevropských farmářů ztrátu několika miliard eur, je unie velmi úzkostlivá. Potvrzuje to také bruselský zákaz krmit hospodářská zvířata masokostní moučkou, s níž se musí smířit i kandidátské země. Je však otázkou, zda podobné zákazy více neprohloubí zaostávání Evropy v efektivitě výroby potravin za vyspělým světem, především za Spojenými státy. Masokostní moučka je pro hospodářská zvířata cenným zdrojem bílkovin, a používá se - vyjma Evropské unie - všude ve světě. Není přitom známo, že by to mělo neblahé důsledky pro zdraví lidí. Unie se však brání i používání geneticky modifikovaných plodin - GMO. Tyto plodiny, které přinášejí pěstitelům vyšší výnosy a jsou odolnější vůči chorobám a škůdcům, přicházejí především z USA. Evropa se před nimi uzavírá s poukazem na názory některých odborníků, kteří nevyklučují, že požívání takových plodin může mít na člověka nepříznivý vliv. To se však ve světě zatím neprokázalo. Evropa tak ztrácí ty zdroje, které umožňují zlepšit produktivitu výroby v zemědělství, a nemůže se svými dražšími potravinami konkurovat na světovém trhu. Přesněji: snaží se na něm obstát díky vydatným agrárním dotacím, přičemž Světová obchodní organizace WTO nutí unii k výraznému snížení těchto podpor. Nebude to hned, ale evropské společenství bude muset svůj dosavadní přístup přehodnotit. Už jen proto, že si svými zákazy při snaze o jakousi očistu zemědělství občas zjevně protiřečí. Masokostní moučku totiž v krmných směsích pro výživu hospodářských zvířat nejlépe

nahradí sója. Většina této plodiny je však už dnes geneticky modifikovaná. Takže byl Brusel nucen používat GMO sóji povolit a kvůli prosazení jedné zásady se tak zpronevěřit jiné. To ovšem důvěru spotřebitelů ve správný postup úředníků sotva posílilo. Hlavní důvod, proč se unie nemůže bránit technologiím, jež jsou jinde ve světě standardní, však spočívá v potřebě vyrábět levné potraviny. Chce-li navíc Evropa hrát stále výraznější úlohu ve světové politice, pak jsou potraviny vedle zbraní tím neúčinnějším materiálem, který velmoci používají k posilování svého vlivu. Významem takzvané potravinové pomoci v dobách míru i při válečných konfliktech se například američtí prezidenti nijak netají. Ledy v Evropské unii se tedy budou muset pohnout. O mírném pohybu v poslední době svědčí vyjádření bruselského komisaře pro zdraví a ochranu spotřebitelů Davida Byrne. Ten již několikrát naznačil, že společenství by se do budoucna nemělo tolik bránit geneticky modifikovaným plodinám. A zákaz zkrmování masokostních mouček odmítá Byrne prohlásit za trvalý. Označuje ho jen za dočasný krok.

Zdroj: Hospodářské noviny, 10. 4. 2003

Postup unie nemá opodstatnění, říká předseda sdružení kafilérií Jordán

Postup unie nemá opodstatnění, říká předseda sdružení kafilérií Jordán Veterinární asanace, čili likvidace nebo zužitkování zbytků zvířat, se v Česku řídí vědeckými poznatky. Také díky tomu se země úspěšně brání výskytu nálezů hospodářských zvířat, říká předseda Sdružení asanačních podniků Václav Jordán. "Nařízení Evropské unie, zakazující používání masokostní moučky ve výkrmu zvířat, vědecké opodstatnění nemá. Proto bychom se jím neměli řídit," míní Jordán, jenž je také členem evropské i světové organizace kafilérních firem.

OTÁZKA: hn: Proč unie přistoupila k tomu, že v masokostní moučce nesmí být zbytky uhynulých zvířat?

Všude jinde na světě se zdravotně nezávadný materiál z uhynulých zvířat do mouček smí používat. V unii je to zakázáno jen z etických důvodů. Nemá to nic společného se zdravotní závadností.

OTÁZKA: hn: Unie ovšem nakonec zakázala z obav před nemocí šílených krav BSE zkrmování veškeré masokostní moučky všem zvířatům. Ani to nepovažujete za opodstatněné? Jestliže u nás po negativním testu na BSE vyřadíme ještě i takzvaný rizikový materiál a dodržíme bezpečnost při zpracování, není k zákazu opět žádný vědecký důvod. Mimochodem - unie se snaží udělat z všežravců, tedy z prasat a drůbeže, přísné vegetariány. To je proti přírodě.

OTÁZKA: hn: Jaký ekonomický dopad bude mít přijetí pravidel unie pro české zemědělství? Pokud bude nařízen úplný zákaz zkrmování mouček, pak jde o nezodpovědné hospodaření s penězi státu a zemědělců ve výši nejméně jedné miliardy korun. Není to totiž pro zajištění bezpečnosti potravin nutné. Máme jiné podmínky, než současné členské země unie.

OTÁZKA: hn: Budou mít ekonomické problémy i asanační podniky, když jejich produkce - masokostní moučka - nebude využitelná?

Když se kafilérky dostanou do platební neschopnosti, ohrozí to ekonomiku celé veterinární asanace. To pak může mít vliv na vypuknutí nálezů v republice.

Zdroj: Hospodářské noviny, 10. 4. 2003

Rolníci: Zákaz krmit moučkou zdraží maso

Zákaz krmit zvířata masokostní moučkou způsobí podle chovatelů zvýšení cen drůbeže a vepřového masa. Česko přijme tento zákaz po vzoru Evropské unie, a to letos na podzim. Unie moučku nepoužívá proto, že se obává šíření "nemoci šílených krav" BSE. "Moučku musíme nahradit dražšími komponenty, hlavně sójou. To zdraží krmné směsi asi o

deset procent. Pak se to promítne do cen potravin," řekl Jiří Malůš, ředitel firmy Agropol, největšího výrobce krmných směsí. "Ceny vepřového nebo drůbeže mohou stoupnout až o deset procent," míní předseda Zemědělského svazu Miroslav Jirovský. Zemědělci kromě vyšších nákladů na výkrm zvířat budou muset platit mnohem víc i za likvidaci uhynulých kusů. Nebude totiž už možné zhodnotit je jako krmivo. Zákaz zpracování uhynulých zvířat do moučky má být uplatňován už od letošního 1. července. "Za rok se tím zvýší náklady o jednu miliardu korun. Likvidace jednoho kusu v kafilérce přijde až na pět tisíc korun," uvedl tajemník Agrární komory Jan Záhorka. Ministerstvo zemědělství ale odhaduje roční růst nákladů jen na 550 miliónů korun. "Asi polovinu výdajů bude chovatelům hradit ve druhém pololetí stát. Podobnou podporu chystáme i na příští rok," uvedl Hugo Roldán z tiskového odboru ministerstva. Chovatelé však z toho nadšení nejsou. "V unii je samozřejmé, že náklad na taková opatření nese plně stát," tvrdí Jan Stíbal za Svaz chovatelů prasat. Na změnu si stěžují i výrobci krmných směsí. "Před dvěma lety náš obor investoval desítky miliónů korun do technologií, které nám teď, kdy se moučka přestane používat, nejsou k ničemu," stěžuje si Miroslav Zobal, šéf firmy Tagrea Tábor a současně ředitel Českomoravského sdružení organizací ZZN. To reprezentuje šest desítek výrobců krmných směsí.

Česko musí podle státních úředníků zakázat masokostní moučku v krmivech přesto, že samo k tomu nemá důvody. "Unie má problém se dvěma až třemi milióny tun moučky, kterou má ve skladech z minulosti a o níž se domnívá, že by mohla mít souvislost s BSE. My takový problém nemáme, ale podle dohody s Bruselem se v předstihu přizpůsobujeme pravidlům společenství," řekl ředitel Státní veterinární správy Josef Holejšovský. Pravděpodobným datem zákazu moučky v Česku je podle něj 1. listopad. "O výjimku jsme nepožádali. Nemohli bychom totiž naše zboží na trzích unie prodávat," vysvětlil náměstek ministra zemědělství Miroslav Toman. "Podnikatelé by se teď mohli zaměřit na co nejefektivnější likvidaci moučky. Při spalování ji lze využít třeba pro vytápění," řekl mluvčí veterinární správy Josef Duben.

Zdroj: Agris, 10. 4. 2003

Prodejci hamburgerů doplácí na výskyt BSE v Kanadě
PRAHA - Kanada v úterý oznámila, že se na jejím území vyskytl případ nemoci šílených krav (BSE). Jde o vůbec první výskyt této choroby u skotu narozeného na severoamerickém kontinentu. BSE sice bylo v Kanadě identifikováno u jednoho zvířete v roce 1993, tato kráva však byla dovezena z Británie. Zatímco Evropané si na zprávy o BSE už v podstatě zvykli, Američany a Kanadany zachvátila panika. Strach dostali i investoři firem, které mají co do činění s hovězím masem. Akcie největšího amerického producenta hovězího, firmy Tyson Foods, se propadly o 5 procent. Hůře na tom byly největší "hamburgerové" řetězce - McDonald's a Wendy's, jejichž akcie ztratily dokonce sedm procent. Tyto společnosti podle listu The New York Times okamžitě nastartovaly informační kampaň, která má zákazníky přesvědčit o neškodnosti jejich produktů. McDonald's oznámil, že pro své americké pobočky nedovází maso z Kanady. Jeho kanadské restaurace zase odebírají hovězí jen od producentů, kteří jsou kontrolováni tamní potravinářskou inspekcí. Burger King zase prohlásil, že používá jen maso ze svaloviny zvířat. "Vědci nikdy nenašli BSE ve svalovině," připomněl Burger King. Na výskyt BSE nejvíce doplatí kanadští rančeři. Spojené státy, které jsou největším odběratelem kanadského hovězího, totiž vyhlásily na jeho dovoz embargo. Podle The Wall Street Journal přitom vloni Američané dovezli z Kanady živý skot v hodnotě 1,1 miliardy dolarů a dalších 390 tisíc tun hovězího a telecího masa rovněž za 1,1 miliardy.

Zdroj: Lidové noviny, 22. 5. 2003

BSE v Kanadě zatřásla americkými trhy

Obrovskou ránu pro kanadské farmáře a celý severoamerický potravinářský trh znamená včerejší oznámení, že se potvrdil první případ bovinní spongiformní encefalopatie (BSE) v Kanadě.

Jde o první případ výskytu této "nemoci šílených krav" na americkém kontinentě, jenž přichází deset let po dovozu jedné nakažené krávy z Británie v roce 1993. Osmiletá kráva ze stáda 150 kusů byla poražena již 31. ledna, nikomu se však nechtělo věřit, že by opravdu šlo o BSE. Poslední kontrolní vyšetření, které mělo předchozí zjištění potvrdit, bylo provedeno v pátek ve Velké Británii a pozitivní výsledek byl oznámen teprve 20. května. Informace o první šílené krávě v Kanadě vzápětí zatřásla trhem hovězím, okamžitě též klesly akcie některých nadnárodních firem a rovněž výrazně poklesly ceny hovězího masa na burze v Chicagu.

Zpráva přišla čtyři měsíce po porážce. Z veterinárního hlediska není jasné, jakým způsobem se mohlo zvíře nakazit, a zřejmě i v Kanadě budou probíhat vzrušené diskuse, jak to bylo možné. "Testování proběhlo 31. ledna u krávy z chovu ve Fairview. Je to pouze jeden izolovaný případ u osmileté krávy," oznámil včera zástupce Kanadské federace pro vývoz hovězího. Kanadu nyní zachvátil strach, zda utracený kus nebyl zpracován na potraviny. "Vyšetřování zatím ukazuje, že jakmile bylo zvíře poraženo, šlo do kafilérky. Zdůrazňuji, že do potravního řetězce se nedostalo," ujišťoval kanadský ministr zemědělství Lyle Vanclief s tím, že 150hlavé stádo, z něhož nakažená kráva pocházela, bude utraceno. Ministr zdůraznil, že konzumentům hrozí jen malé riziko, přesto slova v rozhovoru pro televizi CTV, přenášeném živě po celé zemi, příliš přesvědčivě nezněla: "Státní potravinářská inspekce a úřady v Albertě vyšetřují původ nemocného kusu a jak bylo tělo zpracováno. Jdeme po cestě zpět k jeho stádu. To, jak bylo zpracováno, nám poskytne informace ke kontrole jakéhokoli případného šíření nemoci." Informace o prvním případě onemocnění BSE přišlo téměř čtyři měsíce po porážce nakaženého dobytčete. Ministryně zemědělství státu Alberta Shirley McClellanová průtahy s oznámením BSE vysvětlila nejednoznačným názorem kanadských expertů. Hlavu krávy proto museli poslat do laboratoře v Británii, odkud pak pozitivní test přišel. "Přesnou příčinu BSE dosud neznáme," dodala. BSE je chronické degenerativní onemocnění, postihující centrální nervový systém dobytka. Lidská forma je známá jako Creutzfeldt-Jakobova nemoc. Způsobuje ji právě konzumace nakaženého hovězího masa. Na tuto chorobu, se kterou si medicína dosud neví rady léky, v Evropě, především v Británii, zemřelo přes sto lidí. Do Česka se hovězí z Kanady nedovází. Zjištění nákazy je pro Albertu pohromou, neboť chov dobytka je v provincii prakticky základním zdrojem obživy. Chová se zde asi 5,5 miliónu kusů dobytka, což je 60 procent produkce celé Kanady. Alberta v loňském roce vyvezla do Spojených států více než půl miliónu kusů živého dobytka. "Hodnota vývozu hovězího masa z Kanady do USA se totiž pohybuje kolem 2,5 miliardy dolarů ročně. Přitom 70 procent kanadské produkce směřuje právě do USA," řekl Právu mluvčí Státní veterinární správy ČR (SVS) Josef Duben. Řada zemí okamžitě vyhlásila zákaz dovozu kanadského hovězího. Jako první k tomuto opatření sáhly Spojené státy, jež loni z Alberty dovezly přes půl miliónu kusů dobytka. Vzápětí se připojilo Japonsko, jež zakázalo i dovoz ovcí a koz, a také Jižní Korea. Obě asijské země jsou třetím a čtvrtým největším odbytištěm hovězího z Kanady. Korejci dokonce zakázali i import mléčných výrobků. Do České republiky se kanadské hovězí podle mluvčího SVS nedovází. Případný import by musel splnit české dovozní podmínky, podle nichž u masa ze zvířat starších 30 měsíců musí dovozce doložit právě vyšetřením na BSE. Akcie McDonald's prudce klesly. Zjištění BSE zacloumalo i kursem kanadského dolaru. Ten zastavil růst nastartovaný před několika týdny a oslabil. Stejně se vedlo i cenám termínových kontraktů na hovězí maso. Na

newyorské burze propadly akcie největšího zpracovatele hovězího v USA, společnosti Tyson Foods. Sedmiprocentní pád postihl také řetězec rychlého stravování McDonald's, jehož proslulé hamburgry jsou převážně s hovězími plátky. Pokud by zákaz vývozu hovězího masa z Kanady trval delší dobu, ztráty chovatelů i obchodníků by šly podle odhadů ekonomů do miliard dolarů.

Zdroj: Právo, 22. 5. 2003

Kanada řeší šílené krávy

Kanada provádí radikální kroky směřující k tomu, aby se případ nemoci šílených krav z minulého týdne již neobjevil. V úterý minulého týdne kanadské úřady oznámily, že objevily první případ této nemoci na americkém kontinentu v tomto desetiletí. Toto zveřejnění způsobilo, že Spojené státy, Japonsko a dalších 19 zemí ihned zakázaly dovoz kanadského hovězího. Od té doby bylo v Kanadě zkontrolováno přes 200 farem, přes 190 kusů hovězího dobytka bylo poraženo. Přerušovaný vývoz hovězího z Kanady nahrává americkým farmářům, kteří chtějí vzniklé situace využít a urvat pro sebe zákazníky, kteří jinak nakupují v Kanadě.

Zdroj: Agris, 27. 5. 2003

Kráva s BSE asi skončila jako psí granule

WASHINGTON - Mohou psi dostat obdobu nemoci šílených krav (BSE)? A pokud ano, mohou nakazit lidi? Tento problém se nyní snaží vyřešit američtí vědci. Vyšlo totiž najevo, že části krávy, která byla nakažena BSE, byly použity v granulovaném jídle pro psy a vyvezeny do Spojených států. USA okamžitě po zjištění BSE přestaly, stejně jako další země, dovážet kanadské hovězí. Nicméně ani to USA neochránilo. Části nakažené krávy byly zpracovány do granulí společností v Albertě. Úřady vyzývají ty, kteří si určitá balení granulí koupili, aby je neničili, ale vrátili prodejci.

Zdroj: Lidové noviny, 28. 5. 2003

Do obchodů jen maso bez páteře

Roštěnou na kosti, T-bone steak či hovězí kosti na polévku si už v obchodech napříště nekoupíme. **Seznam takzvaného specifikovaného rizikového materiálu (SRM) z hlediska BSE byl rozšířen na celou páteř skotu staršího 12 měsíců.** Státní veterinární správa zhruba před čtrnácti dny rozhodla, že páteř musí být na jatkách oddělována a společně s ostatním rizikovým materiálem, kam patří celá lebka, mozek, mícha, uzliny a střevo skotu, zpracovávána na moučku a poté spalována. Čtvrtky a půlky hovězího tedy poputují do řeznictví již rozbourané. "Dosud jste mohli páteř koupit třeba v podobě výsekových kostí," říká šéf pražské veterinární správy Antonín Kozák. "Teď musí být vyloučena jak z potravinového, tak krmivového řetězce a musí být zlikvidována na speciální kafilerní lince v asanačním podniku v Chotýčanech." **Důvodem tohoto opatření je, že orgány Evropské unie nezařadí Českou republiku z hlediska rizikosti do kategorií, na které se oddělování páteře nevztahuje.** "Nechceme čekat, až unie znovu rozhodne o rozčlenění jednotlivých zemí z hlediska rizika BSE," říká mluvčí veterinární správy Josef Duben. "S největší pravděpodobností budeme zařazeni do kategorie tři. Plánuje se, že kategorií bude pět, přičemž jen jednička a dvojka nebude muset odstraňovat SRM, zatímco kategorie tři až pět ano."

Zdroj: MF Dnes, 6. 6. 2003

Zvířata se zatím zahrabávat nemohou

Antonín Zvěřina - Zemědělci uvažují, že by v případě zdražení odvozu uhynulých zvířat do kafilerii přistoupili k zahrabávání zvířat na území svého hospodářství. K tomu je vede současná zoufalá situace v ekonomice většiny podniků. Ředitel Okresní veterinární správy

Zdeněk Vedral konstatoval, že zákon zatím zakazuje něco takového u přežvýkavců z důvodu výskytu takzvané nemoci šílených krav BSE. Podobný problém by nastal u prasat. **Rolníci argumentují, že v Zemědělském družstvu Dušejov se k takovému kroku u skotu přistoupilo právě v souvislosti s výskytem BSE.** Vedral však uvedl, že v každé lokalitě má veterinární správa vytipované místo, kde by se mohl provést stejný akt, jaký nastal v této oblasti. Lokalita musí být oplocená a musí ji někdo hlídat. Něco jiného zákon říká o domácích zvířatech. O tom, co se stane se zvířetem, které onemocní, budou rozhodovat privátní lékaři. Předseda Zemědělského družstva Hrotovice Josef Macek nevidí jako reálné, že by chovatelé zřídili něco takového. Problémy zemědělců však chápe a podobné zvěsti již zaslechl. Zemědělci začnou platit třeba za utracenou krávu až čtyři tisíce korun. Samozřejmě je to připraví o prostředky, které mohou vynaložit na hospodaření a zvelebování krajiny. Na dotaz, zda by se do problému neměl vložit stát Macek odpověděl: "Kdyby stát zemědělcům zaručil přijatelné ceny za všechny produkty, které vyrobí, možná by nepotřebovali ani dotace. Pak bychom byli schopni i platit tyto svoje závazky," konstatoval. **Domnívá se, že by už konečně někdo měl spočítat přínos zemědělství pro společnost a podle toho na situaci reagovat.** "Máme přece výzkumné ekonomické ústavy, které by ve spolupráci se zemědělci mohli všechno spočítat a dát do pořádku. My přece nechceme neúměrně zbohatnout," tvrdí Macek. *Zdroj: www.mojenoviny.cz, Noviny Třebíčska-Vysočina, 18. 6. 2003*

Rozhodnutí EU zvyšuje náklady zemědělců - kadavery
Dle předpisu EU je zakázáno zkrmovat masokostní moučku. Předpis zavedla EU kvůli nemoci BSE a v zájmu bezpečných potravin, který od 1. 7. 2003 zavádí i ČR. Z tohoto důvodu podniky zpracovávající uhynulá zvířata (kadavery) nemohou prodávat masokostní moučku podnikům vyrábějícím krmné směsi, nýbrž tato **masokostní moučka musí být spalována.**

Do této doby asanační podniky provozovaly svoji činnost na základě tržeb z prodeje masokostní moučky, která je **vyráběna v ČR ve vysoké kvalitě, zpracovávána podle přísnějších norem než jsou platná v EU.** Domnívám se, že je neopodstatněné zavedení u nás. Uvedeným opatřením EU se stávají mrtvá zvířata odpadem, který bude zvyšovat náklady zemědělců. Do této doby zemědělci platili asanačním podnikům pouze za odvoz kadaveru. Například za odvoz mrtvé krávy nebo býka starších dvou let Kč 945,--, prase nad 100 kg Kč 105,--. **Nyní od 1. 7. požadují asanační podniky úhradu skotu nad dva roky Kč 4.200,--, prase nad 100 kg Kč 840,--.** Tyto další náklady budou zatěžovat zemědělskou prvovýrobu. U prasat se jedná o navýšení nákladů o 50 - 60 haléřů na kg. Zemědělci si nemůžou navýšit ceny svých vlastních produktů o tyto náklady, neboť jejich výkupní ceny jsou jim jednostranně diktovány supermarketami a zpracovatelskými podniky, např. výkupní cena prasat klesla oproti loňskému roku z Kč 38,-- na současných Kč 25,-- a nadále klesá, cena mléka klesla oproti předešlému roku o 40 - 60 haléřů/litr a nelze předpokládat navýšení. **Uvedený předpis EU na ochranu spotřebitelů a bezpečných potravin je rozhodnutím státu jednostranně převeden na zemědělce.** Zemědělci produkující kafilérní odpad mohou sice žádat o dotaci na jejich likvidaci do výše 50 % - do Kč 5,--/kg, pouze však v období od 1. 7. do 30. 9. 2003. Získání dotace je podmíněno uhrazením 100 % nákladů - předložením daňových dokladů s uvedením kg, nikoliv kusů. Vážení uhynulých zvířat může být problémem. Na zvýšených nákladech se nepodílí ministerstvo zdravotnictví, životního prostředí, ani spotřebitelé bezpečných potravin. *Zdroj: Marie Brodinová, ředitelka OAK HB, 26. 6. 2003*

Čeští řezníci nechtějí platit bezpečné hovězí
Mezi zemědělci a zpracovateli hoří spor, kdo bude platit soz rizikových částí poraženého skotu do kafilérií. Od července totiž **vstupuje v platnost prováděcí vyhláška veterinárního**

zákona, která do rizikového materiálu u skotu nově řadí i páteř jako možný zdroj nákazy nemoci šílených krav.

Veterináři dávají od sporu ruce pryč. "My neurčujeme, kdo to zaplatí, ale klademe důraz na to, že páteř skotu z preventivních důvodů nesmí přijít do potravního řetězce," uvedl Josef Duben, tiskový mluvčí státní veterinární správy. Řezníci chtějí, aby všechny náklady navíc, tedy u každého poraženého kusu **zhruba 1300 korun za test na BSE u skotu staršího 30 měsíců, dále 400 korun za likvidaci páteře a 500 korun za likvidaci lebky a střev, zaplatili zemědělci.** "Je to jejich produkt, a tak by měli náklady hradit," řekl Ladislav Steinhauser, šéf svazu zpracovatelů masa. Zemědělci to však považují za diskriminaci a chtějí, aby se zpracovatelé o náklady dělili. "Skot na porážku vozíme jen tam, kde se s námi napůl dělí o nové náklady," řekl Jan Hajda, předseda břeclavské agrární komory. Zdražování vstupů však není konec. Podle Dubna vstoupí **od listopadu v platnost směrnice Evropské unie, kdy masokostní moučky nesmí ani do směsí pro prasata a zcela se vyloučí z potravního řetězce.** Zemědělcům vzrostou náklady, protože krmné směsi na bázi sóji a pokrutin jsou dražší.

Zdroj: Agris, 27. 6. 2003

Drastické zvýšení cen tlačí již zase farmáře do kouta

Českobudějovicko - Na zhruba 150 až 200 tisíc korun ročně odhaduje předseda ZOD Olešník Jan Drda mnohonásobně zvýšené náklady, které by družstvo zaplatilo za zlikvidování uhynulých a utracených zvířat.

Farmáři považují návrh Smlouvy o likvidaci konfiskátu živočišného původu za nestoudný a diskriminující. Zaslala jej prvovýrobcům společnost Vetas, s. r. o. v Dobřejovicích. V něm je mimo jiné obsažena podmínka hotovostní platby při odběru uhynulého zvířete. "K tomu ještě přistupuje okolnost, že zvíře, například neschopné pohybu, nesmí být vykoupeno na nucenou porážku. **Kráva se zlomenou nohou bude muset být utracena veterinářem, který si naučtuje poplatek 100 až 200 korun.** My k tomu zaplatíme ještě likvidaci a DPH," vyjádřil se Drda a dodal:

"Kafilery se chovají jako monopoly."

S názorem, že soukromé firmy chtějí být pochopitelně ziskové, avšak na úkor zemědělců, se ztotožňuje i předseda ZD Skalka Jankov Zdeněk Houška.

"V tuto chvíli vím, že částka zvýšených nákladů na odvoz a zpracování uhynulých kusů by v celé republice přišla na 330 milionů korun," řekl. Uvedl příklad, že za uhynulé prasátko od 15 do 30 kilogramů zaplatilo družstvo 6 Kč/kg, nyní jej bude stejný úkon stát 210 Kč/kg. U dospělého skotu činily výdaje za kus 1900 korun, nyní vyskočí u zvířete starého do dvou let na 2500 korun.

"Tento způsob plateb nás už v tak dost složité ekonomické situaci vrhá na kolena a stát nás zase nechává na holičkách, i když dobře ví, že my si nemůžeme navýšit ceny svých vlastních produktů o tyto náklady, protože **výkupní ceny jsou nám diktovány supermarketů a zpracovatelskými podniky,**" ozřejmil.

Zemědělci produkující kafilérní odpad mohou sice žádat o dotaci na jeho likvidaci do výše 50% - do 5 Kč/kg, **avšak pouze v období od 1. 7. do 30. 9. 2003.** Zadání dotace je podmíněno uhrazením 100% nákladů, to znamená předložením daňových dokladů s uvedením v kilogramech, nikoliv v kusech.

"Je povinností asanačních podniků odvézt uhynulé kusy do 24 hodin od nahlášení, i když nebude podepsána nová smlouva. Avšak likvidační podniky mohou až do podepsání nového kontraktu účtovat cenu, kterou si určí. Bohužel tu vyšší," vyjádřila se ředitelka Okresní agrární komory v Českých Budějovicích Hana Hricová. Zdůraznila, že zemědělci mají důvodné podezření, že asanační podniky v celé republice jsou

dohodnuty na cenové politice. Proto, podle jejích slov, nevládní agrární organizace doporučují zemědělcům neuzavírat zatím nové smlouvy. **Podniky zpracovávající uhynulá zvířata nemohou prodávat v rámci prevence proti BSE masokostní moučku podnikům vyrábějícím krmné směsi. Moučka se musí spalovat.** Asanační podniky ovšem provozovaly svoji činnost z tržeb z prodeje masokostní moučky. Jak připomenula Hana Hricová, uvedeným opatřením EU se mrtvá zvířata stávají odpadem zatěžujícím zemědělce v nákladových položkách. Josef Formánek, ředitel společnosti Vetas, s. r. o., Dobřejovice k věci uvedl, že jediným důvodem navýšení cen je změna veterinární legislativy od 1. 7. 2003. **"Veškeré náklady svozu, zpracování a následné likvidace vzniklých produktů budou proto účtovány producentům, neboli prvovýrobcům,"** konstatoval. *Zdroj: Mojenoviny (Českobudějovické listy), 28. 6. 2003*

Diagnóza: Creutzfeld-Jakobova nemoc, to znamená jistou smrt
 PRAHA - Prokázat Creutzfeld-Jakobovu nemoc, na niž pravděpodobně zemřela šestačtyřicetiletá žena v sedlčanské nemocnici, ještě za života pacienta je velmi obtížné. Ani včasná diagnóza však pro nemocné většinou nic nemění. Končí buď na nejrůznějších odděleních nemocnic nebo v soukromých sanatoriích, kde už jen čekají na jistou smrt. Prokázané či pravděpodobné případy nemoci - Velká Británie 129 pacientů - Francie 6 - Irsko, Itálie, Kanada a USA po jednom - ročně na tuto nemoc umírají na světě dva lidé z milionu. Co bylo příčinou smrti ženy z Hradce Králové, která 19. června zemřela v sedlčanské nemocnici, nyní zkoumají patologové z pražské Thomayerovy nemocnice. Jen oni dokáží v Česku bezpečně potvrdit předpokládanou diagnózu na Creutzfeld-Jakobovu nemoc (CJD). Ta je nazývána také jako lidská obdoba nemoci šílených krav BSE. Proč tak pozdě? Proč lékaři u šestačtyřicetileté ženy nerozpoznali CJD včas a nedokázali jí pomoci? To jsou nejčastější, především laické, otázky. Prokázat CJD ještě za života pacienta je totiž velmi obtížné. "Lze vyjádřit jen určité podezření na přítomnost této nemoci, až po smrti je možné odebrat mozkové tkáně, z nichž už lze jasně tuto nemoc prokázat či vyloučit," sdělila Jana Vedralová z patologie Thomayerovy nemocnice.

Nemoc se navíc projevuje podobně jako druhy stařecké demence. Jde o houbovitou degeneraci neuronů, která se projevuje úbytkem intelektuálních schopností. " Je to individuální, ale ten člověk se mění psychicky. Může zapomínat, mluvit z cesty nebo se může chovat i asociálně," popsala nemoc Vedralová. Za života pacienta lze sice provést biopsii mozku, která dokáže CJD s jistotou odhalit, ale takové vyšetření se téměř nedělá. " Je to velmi ojedinělý zákrok. CJD totiž není přenosná z člověka na člověka při běžném kontaktu, ale stykem se zasaženou tkání to je možné. Proto se musejí nástroje použité při biopsii mozku buď likvidovat, nebo velmi speciálně čistit," vysvětlila primářka infekčního oddělení nemocnice na Bulovce Hana Roháčová.

Potvrzení diagnózy Creutzfeld- Jakobovy nemoci pak stejně nemá pro pacienta žádný význam. " V podstatě neexistuje způsob, kterým by se tato nemoc léčila. Vždy končí smrtí," řekla Roháčová. A tak jsou lidé s podezřením na CJD posíláni do pražské Thomayerovy nemocnice, kde je speciálně vybavená laboratoř. " Lékaři tam po mnoha vyšetřeních podezření na CJD buď potvrdí, nebo vyloučí. Pro pacienty se ale většinou nic nemění. Končí buď v nemocnicích na nejrůznějších odděleních nebo v

soukromých sanatoriích," uvedla Roháčová. Zdroj: *Mojenoviny, (Deníky Bohemia), 12. 7. 2003*

Rybí moučka v EU
V EU uvažují o rozšíření zákazu užívat masokostní moučku ve výživě přežvýkavců o zákaz užívání rybí moučky, který by platil i pro kandidátské země. Podle zprávy Fishmeal Information Network (FIN), plánují v EU shrnutí všech dočasných zákazů užívání živočišných proteinů, včetně rybí moučky, do souboru nařízení, který bude obsahovat opatření přijatá proti BSE během posledních 7 let. FIN uvádí, že současné období je rozhodující pro zrušení dočasného zákazu užívání rybí moučky v krmivech pro přežvýkavce v EU. Podle odhadu snížil tento zákaz od přijetí v srpnu 2001 využití rybí moučky v EU o 30 %. Následkem plánované regulační politiky by kromě jiného bylo rozšíření legálního zákazu zkrmování rybí moučky přežvýkavcům na dalších 10 kandidátských zemí pro vstup do EU. Podle FIN je důležité nalézt platný testovací postup pro oddělení masokostní moučky od rybí moučky. V návaznosti na tyto zprávy naznačili odborníci z Japan's Kagoshima University, že objevili nový enzym, který rozkládá bílkovinné částice o nichž se domnívají, že přenášejí BSE. Uvádějí, že nový enzym je účinný při sterilizaci masokostní moučky a desinfekci zařízení na jatkách. Enzym byl vyvinut pomocí bakterií typu aktinomycety používaných při výrobě antibiotik.

Zdroj: Agronavigátor, 13. 7. 2003

Opatření proti nákaze z masa jsou dostatečně účinná, tvrdí Součková
PRAHA - Zavlečení nové formy Creutzfeld-Jakobovy choroby (CJD) do České republiky se ministryně zdravotnictví Marie Součková neobává. Podle jejích slov je země dostatečně chráněna proti nákaze, která by se mohla na člověka přenést z masa hovězího dobytka, infikovaného nemocí šílených krav (BSE). Veškeré hovězí maso se testuje na BSE dříve, než se dostane na trh. "Já věřím neurologům a věřím, že opatření, která jsme zavedli, jsou dostatečně účinná," řekla na sobotním semináři ministryně zdravotnictví Součková. Zdůraznila zároveň, že panika není na místě. V každém případě je nutno vyčkat na výsledky testů mozkové tkáně šestačtyřicetileté ženy, která 19. června zemřela v sedlčanské nemocnici zřejmě na Creutzfeld-Jakobovu chorobu. Pokud testy potvrdí, že jde jen o již dávno známé varianty, sporadickou nebo familiární, případ bude uzavřen a žádná další vyšetření nebudou. Ani kdyby se potvrdila nová varianta, není žádné nebezpečí nákazy. "Není to mor, ale velmi svérázná a extrémně vzácná choroba," uvedl vedoucí referenční laboratoře, primář František Koukolík. Připomněl, že je to již 35. případ, který laboratoř vyšetřuje. "Zatím žádný nebyl v souvislosti s BSE," zdůraznil František Koukolík. Všechny prokázané případy Creutzfeld-Jakobovy choroby v České republice byly podle jeho slov sporadické, bylo jich šestnáct a dva byly familiární, vyskytující se v rodině. Obavy z nákazy jsou zbytečné také proto, že ne každý člověk, který se s nákazou setká, onemocní. V zahraničí zatím nová varianta vždy postihla takzvané homozygoty, tedy lidi s určitým typem řazení genu. Riziku je tedy podle dosavadních znalostí vystavena přibližně jen třetina populace.
Zdroj: Lidové noviny, 14. 7. 2003

Farmáři jsou okrádáni při testování BSE
Brusel dodal levnější testy, ale zemědělci zatím platí původní cenu. Několikaleté úsilí ČR, požadující od Bruselu příspěvek na testy na nemoc šílených krav, je konečně korunováno úspěchem. Testy jsou díky EU o polovinu levnější, chovatelé však musí platit původní cenu. Z programu PHARE se podařilo získat celkem 300 000 testovacích souprav, takže bylo

možné od počátku července snížit částku za vyšetření skotu z dosavadních 1350 na 750 korun. Test, který platí chovatelé skotu, by měl být o 600 korun levnější. "Předpokládáme, že získané množství testovacích sad vydrží na dobu více než jednoho roku," konstatoval mluvčí Státní veterinární správy Josef Duben. V praxi však zatím slevy nefungují. Jak potvrdil Profitu soukromý farmář Leo Suchý ze Slavětína, 8. července se na jatkách v Chomutově platilo za jeden test 1500 korun, aniž by se kdo pozastavoval nad tím, že jsou plátcí de facto okrádání o 800 korun na jednom prodávaném kusu skotu. Pokud by podobně postupovala všechna jatka v ČR, přišli by zemědělci měsíčně jen na poplatcích za testy o více než deset milionů korun. Řešení problému s chybným účtováním poplatků za BSE je podle mluvčího Dubna v kompetenci krajských veterinárních správ. Levnější testy by přitom měly být k dispozici. Firma O.K. Servis BioPro totiž podle obchodního ředitele Jana Kašpara potřebné množství testovacích sad dodala včas. Tak, aby je bylo možné od července používat. Skutečnost, že zemědělci platí za testy původní ceny, Dubna i Kašpara překvapila. Oba ji shodně vysvětlují nedostatkem komunikace a připouštějí, že její důsledky dopadají na ekonomicky nejslabší článek potravinového řetězce - zemědělce. Ten kvůli BSE navíc přichází zhruba o dvacet kilogramů váhy na jednom kusu skotu, protože z krav musí jako rizikový materiál odstranit páteř. Za její likvidaci musí navíc zaplatit. Příspěvek z Phare tedy právem patří do jeho rukou.
Zdroj: Profit, 14. 7. 2003

Lidská obdoba BSE? Ukáží až testy
 Podezření na nevyлéčitelnou nemoc bylo již pětatřicet, všechna planá. Případ ženy, která zemřela v půli června v sedlčanské nemocnici, je v Česku již pětatřicátým, u něhož lékaři vyslovili podezření na diagnózu lidské obdoby nemoci šílených krav (BSE), takzvanou novou variantu Creutzfeld-Jakobovy nemoci. Vzorky jejího mozku nyní testují odborníci v Národním referenčním centru v pražské Thomayerově nemocnici - jedná se o jediné místo v celém Česku, které je na zkoumání této choroby vybaveno. Výsledky testů nebudou známy dříve než koncem měsíce. Primář centra František Koukolík je ovšem skeptický, že experti skutečně po této době oznámí: šlo o lidskou obdoby nemoci šílených krav. "Jedná se už o pětatřicáté podezření. Z toho se Creutzfeld-Jakobova choroba potvrdila v osmnácti případech. Ale nikdy nešlo o novou variantu," uvedl Koukolík.

Právě novou variantou této nemoci může člověk onemocnět po požití masa z dobytčete nemocného BSE.

Čeští veterináři doposud objevili šest případů BSE u českého skotu - naposledy v Šestajovicích vloni na podzim. Veterináři museli nechat utratit pětadvacet dobytčat. Telefonní ústředny v nemocnicích byly tehdy zavalené dotazy lidí, co je a není vhodné jíst, obchody hlásily velký pokles zájmu o hovězí maso. Navzdory tomu, že lékaři o svém podezření na lidskou obdoby BSE u šestačtyřicetileté ženy ze Sedlčan informovali už na konci minulého týdne, podobná panika se zatím neopakuje. "Nikdo nám sem nevolá, žádné obavy mezi pacienty jsme nezaznamenali," uvedla například pracovnice sedlčanské nemocnice. Ani velké obchody zatím nezájem o hovězí nehlásí. Ani ministryně zdravotnictví Marie Součková nevidí důvod k obavám. "Věřím, že opatření, která jsou zavedena, jsou dostatečně účinná," uvedla ministryně. Hovězí maso, které jde na trh, se od roku 1997 pečlivě testuje. "Infikované hovězí maso se tak do obchodu díky důkladnému testování nemůže dostat," tvrdí šéf Státní veterinární správy Josef Holejšovský.

Ani pokud experti z referenčního centra potvrdí, že žena zemřela na lidskou obdoby BSE, není podle odborníků důvod k obavám: podle dosavadních znalostí lékařů není nemoc nakažlivá. Nedá se například srovnávat s virovými nákazami typu SARS. "Tady nemoc způsobují patogenní aminokyseliny, tak zvané priony, které se

nekontrolovatelně klonují," uvedl Koukolík. U pacienta se pak nemoc projevuje nekontrolovatelnými motorickými pohyby a mentálními poruchami. Příčiny vzniku nemoci lékaři neznají, a proto se v současnosti nedá choroba léčit. Každý, kdo jí onemocněl, této chorobě do devíti měsíců podlehl. Dá se navíc těžko podchytit - inkubační doba běžně trvá přes deset let. Pokud se podezření potvrdí, odešlou Koukolíkovi lidé vzorek do Edinburghu, kde zřídila Světová zdravotnická organizace speciální laboratoř. Zde se výsledky testu ověří a teprve poté lékaři zváží, jaké kroky v Česku podniknou. Od roku 1996, kdy se nová podoba Creutzfeld-Jakobovy nemoci objevila, na ni ve světě zemřelo 120 lidí. Nejvíce případů bylo v Anglii a ve Skotsku.
Zdroj: Hospodářské noviny, 14. 7. 2003

Jatka fakturuje neoprávněně
Upomínkami a soudními výhrůžkami se ohánějí některá jatka na Vysočině. Po svých dodavatelích požadují zaplacení faktur za testy na BSE. Podle všeho tak činí v rozporu se zákonem. Zemědělci se cítí být chováním jatek poškozeni. Mezi nimi je i Ludvík Králíček z Hamrů nad Sázavou u Žďáru. Na nedaleká jatka ve Velké Losenici, která mimochodem ke konci loňského roku ukončila provoz, prodal jalovici, na kterou nedostal ani potvrzení, že ji skutečně prodal. Kromě toho, že mu tehdejší provozovatelé, kterých bylo hned několik, nedali peníze za kůži a vnitřnosti, srazili mu neoprávněně navíc z ceny skotu i sumu za test na BSE. Nyní panu Králíčkovu, a nejen jemu, chodí upomínky, aby zaplatil několik stovek za likvidaci rizikového materiálu (hlava, mícha, páteř). "Na faktuře, která mne upomíná, abych zaplatil likvidaci rizikového materiálu, nebyla uvedena žádná objednávka z mé strany, ani podle kterého zákona nebo vyhlášky je tato částka na mně požadována. Domnívám se, že jde o neoprávněnou fakturaci," říká chovatel Králíček, a má pravdu. Jak totiž vyplývá ze zákona č. 166/ 1999 Sb., likvidovat odpady živočišného původu včetně specifického rizikového materiálu jsou povinni zajistit ty osoby, v souvislosti s jejichž činností odpad vznikl, tedy jatka, a to včetně finančních nákladů. Předseda družstva ve Velkých Losenicích Jaroslav Slaný přiznal, že o takových přehmatech ví: "Vím zhruba asi o deseti podobných fakturách. Okamžitě vše prošetřím a pokud půjde o postup v rozporu se zákonem, bude vše uvedeno na pravou míru a faktury stornovány," řekl. Faktem je, že nejde o ojedinělý případ a jatka si dál účtují tisícové částky, na které vlastně nemají nárok.
Zdroj: Moje noviny (Noviny Třebíčska - Vysočina), 15. 7. 2003

Zemědělci se bouří, mrtvá zvířata se rozkládají na farmách
Kroměřížsko - Na některých farmách na Kroměřížsku se začínají rozkládat uhynulá hospodářská zvířata. Zemědělci se totiž vzbouřili a nechtějí za jejich odvoz platit asanačním ústavům. Ze dne na den byli totiž postaveni před hotovou věc. Ceny za likvidaci uhynulých zvířat od 1. července několikanásobně vzrostly. "Je to šok, ale hlavně je to cenový diktát," zlobí se ředitel Okresní agrární komory v Kroměříži Jaroslav Kolařík. Spor by měl podle něj vyřešit stát. Počínaje 1. červencem totiž vstoupila v platnost vyhláška, která zakazuje jakékoliv používání masokostní moučky. Asanační ústavy, které se starají o likvidaci uhynulých zvířat, přitom z prodeje kostní moučky kryly značnou část nákladů za likvidaci. Teď o tento zisk přišly. Do 1. července chtěly od zemědělců korunu padesát za kilogram váhy uhynulého zvířete. Nyní požadují 8,50 korun. "Zemědělci se vzbouřili. Vždyť tak je každá uhynulá kráva přijde na pět tisíc. Jestliže se stát rozhodl nadstandardně chránit potravinový řetězec, měl by také zaplatit náklady nebo do toho vstoupit nějak jinak," staví se za zemědělce ředitel agrární komory. Stát zkrmování masokostní moučky zcela zakázal v obavách ze šíření lidské varianty BSE, takzvané nemoci šílených krav. Dosud se mohla zpracovávat alespoň svalovina a kosti, od 1.

července však není možné ani to. "Nyní tedy sloužíme za vzor celému světu. Například v USA se masokostní moučka zkrmuje vesele dál. Jenže se nikdo nepostaral o to, kdo to všechno zaplatí," argumentuje Kolařík. Přenos nemoci ze svaloviny a kostí přitom nebyl dosud prokázán, i když jisté riziko existuje. "Zákon udělal ze dne na den z masokostní moučky odpad, který navíc nařídil spalovat v elektrárnách nebo cementárnách. To ale přece nemůže platit zemědělec," argumentuje Kolařík, který jednal se zástupci asanačních ústavů alespoň o zmírnění podmínek, zatím však neúspěšně. Ty trvají na nové, několikanásobně vyšší ceně. "Proto jsem o vzniklé situaci informoval krajskou veterinární správu a orgány Zlínského kraje," dodal Jaroslav Kolařík. Mrtvá zvířata už leží na farmách v Morkovicích, Postoupkách a Kostelci u Holešova. Zemědělci nechtějí za odvoz platit víc. Argumentují tím, že zákon jasně mluví o sjednané ceně, s nimi však drastické zvýšení cen těchto služeb neprojednával nikdo. Šéf kroměřížské veterinární stanice Jan Holík uvedl, že veterináři zatím situaci monitorují. Pokud se zhorší, zasáhnou. "V takovém případě máme možnost zasáhnout formou mimořádných veterinárních opatření a najít viníka tohoto stavu," řekl veterinář. Holík také upozornil, že zemědělci mají možnost čerpat na uhynulá zvířata peníze ze státního dotačního titulu. Zemědělci o této možnosti vědí, to však podle nich není žádné řešení. Tento dotační titul totiž zahrnuje i další položky, například dotace na ztráty z pojištění proti živelním pohromám. Přitom peněz je v něm málo. Jestliže se všechny vyčerpají na likvidaci uhynulých zvířat, nezůstalo by v něm nic.

Zdroj: MF Dnes, 16. 7. 2003

Na farmách leží těla uhynulých zvířat
Kroměříž - Na farmách na Kroměřížsku se začínají rozkládat uhynulá hospodářská zvířata. Zemědělci se vzbouřili a nechtějí za jejich odvoz platit asanačním ústavům. Ze dne na den byli totiž postaveni před hotovou věc. Ceny za likvidaci uhynulých zvířat od 1. července několikanásobně vzrostly. "Je to šok, ale hlavně je to cenový diktát," zlobí se ředitel Okresní agrární komory v Kroměříži Jaroslav Kolařík. Mrtvá zvířata už leží na farmách v Morkovicích, Postoupkách a Kostelci u Holešova. Podle Kolaříka by spor měl vyřešit stát. V červenci totiž začala platit vyhláška, která zakazuje jakékoliv používání masokostní moučky. Asanační ústavy, které se starají o likvidaci uhynulých zvířat, přitom z prodeje moučky kryly značnou část nákladů za likvidaci. Teď o tento zisk přišly. Do 1. července chtěly od zemědělců korunu padesát za kilogram váhy uhynulého zvířete. Nyní požadují 8,50 koruny. "Zemědělci se vzbouřili. Vždyť tak je každá uhynulá kráva přijde na pět tisíc. Jestliže se stát rozhodl nadstandardně chránit potravinový řetězec, měl by také zaplatit náklady," staví se za zemědělce ředitel agrární komory. Stát zkrmování masokostní moučky zcela zakázal v obavách ze šíření lidské varianty BSE, takzvané nemoci šílených krav. Dosud se mohla zpracovávat alespoň svalovina a kosti, to se od 1. července už nesmí. "Nyní tedy sloužíme za vzor celému světu. Například v USA se masokostní moučka zkrmuje vesele dál. Jenže se nikdo nepostaral o to, kdo to všechno zaplatí," argumentuje Kolařík. Přenos nemoci ze svaloviny a kostí přitom nebyl dosud prokázán, i když jisté riziko existuje. "Zákon udělal ze dne na den z masokostní moučky odpad, který navíc nařídil spalovat v elektrárnách nebo cementárnách. To přece nemůže platit zemědělec," tvrdí Kolařík. Jednal se zástupci asanačních ústavů alespoň o zmírnění podmínek, zatím však neúspěšně.

Zdroj: MF Dnes, 17. 7. 2003

Farmáře straší výdaje za mrtvé krávy
Chrudim - Na zemědělce se valí hrozba dalších výdajů, s nimiž si až doposud nemuseli lámat hlavu. Jde o platby spojené s nucenou porážkou hospodářských zvířat. Jak uvedl ředitel Agrární komory Chrudim Václav Kroutil, sanitní jatka, jež provádějí nucené

porážky, chtějí přesunout platby související se specifickým rizikovým materiálem a testy BSE na farmáře.

"Zmíněným materiálem je například páteř a podobně. Do současnosti hradí celé tyto náklady sanitní jatka, ale nové smlouvy už koncipují tak, aby tato povinnost přešla na zemědělce," vysvětluje ředitel Kroutil. Farmářům se to ovšem nezamlouvá. Na Chrudimsku proto vznikla iniciativa, jejímž cílem je nalézt řešení. "Už se k nám přidávají i další regiony v republice. Chceme se dohodnout na kompromisu," podotýká Kroutil. Tím by podle jeho slov mohlo být rozdělení nákladů z jedné poloviny na farmáře a z druhé na sanitní jatka. Na toto téma se prý v současnosti jedná. "Chtěl bych ale v této souvislosti upozornit zemědělce, aby prozatím nepodepisovali nové smlouvy, a to až do doby, než budou dohodnuty nové jednotné podmínky," vyzývá závěrem farmáře ředitel Agrární komory Chrudim.

Zdroj: Moje noviny (Noviny Chrudimska), 18. 7. 2003

Pokrok v léčbě BSE

Japonským vědcům se podařilo vytvořit nový enzym, který by mohl pomoci při léčbě BSE. Vědci z japonské univerzity v Kagoshimě naznačili, že se jim podařilo objevit nový enzym, který je schopen rozštěpit proteinové částice, které jsou pravděpodobně přenašečem boviní spongioformní encefalopatie (BSE). Nový enzym je efektivní i ve sterilizované masokostní moučce a dá se použít v dezinfekčním zařízení používaném na jatkách. Nový enzym vědci vytvořili za použití jednoho typu bakterií (actinomyceta), které se běžně využívají při výrobě antibiotik.

Zdroj: Agronavigátor, 25. 7. 2003

Zemědělci chtějí výjimku na likvidaci uhynulých zvířat

Zemědělci z Havlíčkobrodského kraje chtějí po veterinářích výjimku, aby v případě nutnosti mohli uhynulá zvířata, která nebudou do 24 hodin odvezena do asanačního ústavu, zlikvidovat zahrabáním. Asanační ústavy totiž v důsledku zákazu používání masokostní moučky zvýšily od července ceny za likvidaci kadáverů a chovatelé na zaplacení nemají peníze. Podle ředitelky okresní agrární komory Marie Brodinové je situace kritická a problém není řešen. "Může se stát, že uhynulá zvířata zůstanou ležet v zemědělských podnicích a stanou se zdrojem šíření nebezpečných nálezů," řekla včera ČTK. Několik zdechlin již bylo odvezeno až po složitém vyjednávání. Zadlužení zemědělci podle ní nemají s asanačními ústavami ze zákona dohodnuté smluvní ceny a na jednostranné návrhy podniků nemohou přistoupit. "Nemají od nich předloženou kalkulaci nových cen. Z tohoto důvodu může dojít k totálnímu kolapsu zákonného systému likvidace kadáverů," upozornila. Podle ředitele veterinární správy kraje Vysočina Jiřího Šulce nová vyhláška dosud nenabyla účinnosti. Podle jejího návrhu, který má k dispozici, musejí být vysokorizikové konfiskáty živočišného původu zpracovány v asanačním podniku. "Vyhláška neřeší situaci, kdy podnik odmítne kadáver odvézt z důvodů nezaplacení za svoz a neškodné odstranění," konstatoval. Záhraboviště by mohlo být podle návrhu využito především v případě zvířat nemocných nebo podezřelých z nebezpečné nákazy. Vytypování a zřízení záhrabovišť není plně v kompetenci orgánů veterinární správy, upozornil. Jejich vybudování by po souhlasu vlastníka pozemků, musel povolit příslušný stavební úřad, upozornil. "Dojde-li ke krizové situaci v kraji Vysočina ve svozu kadáverů požádám ústředního ředitele Státní veterinární správy ČR o stanovisko a pomoc," ubezpečil Šulc. Záhraboviště bylo v kraji Vysočina naposledy vybudováno u Zemědělského družstva Dušejov na Jihlavsku v červnu 2001. Kvůli BSE v něm bylo zlikvidováno 134 poražených kusů hovězího. Vnitřnosti z nakažených krav spálili tehdy hasiči na hranici.

Zdroj: Topagro, 25. 7. 2003

Největší evropské producenti hovězího masa

Rok 2002 byl v EU obdobím zotavování trhu s hovězím masem po krizi vyvolané BSE na podzim 2000 a po vypuknutí slintavky a kulhavky v roce 2001. Objem porážek skotu a telat byl vloni v EU o 2 % vyšší než v roce 2001. Nárůst zaznamenala většina členských zemí, avšak Německo a Rakousko stále ještě pociťovaly dopad BSE, a také Irsko a Finsko vykázaly pokles porážek.

Snížila se hmotnost jatečných kusů, takže celková hmotnost jatečně opracovaných těl byla jen o 1 % vyšší než v roce 2001 a činila 7,5 milionů tun. S poklesem počtu dobytka očekávají analytici propad porážek až do roku 2004. Prognózy předpokládají úbytek porážek porážek hovězího dobytka o 1,8 % z 27 446 tisíc kusů v roce 2002 na 26 952 tisíc. Hlavní propad má nastat v Dánsku, Francii a Belgii (pokles o více než 5 %). Naopak významný vzestup porážek očekává Irsko (o 8 % na více než 2 miliony kusů), Holandsko a Velká Británie. V oblasti hovězího masa dominují v EU irské zpracovatelské společnosti, které mají aktivity v Irské republice a v Severním Irsku, příp. Velké Británii. **Nejvýznamnější je Irish Food Processors - skupina zahrnující AIBP a Silvercrest v Irsku a britské firmy ABP a Wessex Foods. Skupina poráží dohromady kolem 750 tisíc kusů skotu ročně a kolem 2 milionů jehňat a zaměstnává více než 3000 lidí. AIBP poráží více než 400 tisíc kusů skotu a vlastní 10 zpracovatelských podniků v Irsku. Patří jí kolem 25 % národního trhu. ABP s podniky v Anglii, Skotsku a Severním Irsku poráží více než 300 tisíc kusů dobytka a 1,5 milionu ovcí.** Disponuje 13 podniky, v hovězích porážkách zaujímá 12 % národního trhu, v porážkách ovcí 10 %. Celkově má skupina Irish Foods Processors 3,5 % trhu EU.

Agronavigátor, 18. 9. 2003

BSE - počet vyšetření roste - žádný nový případ

Počty vyšetření poráženého skotu staršího než 30 měsíců, popřípadě nutně poráženého nad 24 měsíců, a všech uhynulých kusů již dosáhly k 30. září 2003 skoro 450 tisíc, přesně 449 796. Informoval o tom tiskový mluvčí Státní veterinární správy ČR (SVS) Josef Duben. Další případ onemocnění bovinní spongiformní encefalopatií, mimo pěti již dříve diagnostikovaných starých krav, u nás zatím zjištěn nebyl. O přístupu k problematice BSE se podle Dubna v EU stále diskutuje. "Například se asi do dvou měsíců chystá jednání, které by mělo skončit **hlasováním o "změkčení přístupu" v označování páteře skotu jako specifického rizikového materiálu, neboli SRM.** Zřejmě se bude uvažovat o tom, že u zvířat narozených po 1. únoru 2002 nebude páteř těchto zvířat označována jako SRM, což znamená, že nebude konfiskována a jako SRM likvidována," uvedl Duben. Toto datum bylo zvoleno zřejmě s ohledem na v EU platící totální zákaz zkrmování masokostních mouček všem zvířatům. Tento zákaz bude ale v naší republice platit až od 1. listopadu. Možnost neodstraňovat páteř skotu by například opět **umožnilo do našich restaurací návrat steaků na kosti.**

Agris, 2. 10. 2003

EU hodlá zmírnit prevenci BSE, možná se vrátí steak od kosti

PRAHA (ČIA) - Zhruba do dvou měsíců se chystá v rámci EU jednání, které by mělo skončit hlasováním o změkčení přístupu v označování páteře skotu jako specifického rizikového materiálu (SRM). Informoval o tom tiskový mluvčí Státní veterinární správy ČR (SVS) Josef Duben.

To by podle jeho slov mohlo v praxi znamenat konec povinnosti odstraňovat páteř skotu na jatkách. **Díky tomu by se mohly například v restauracích opět objevit steaky na kosti.** "Zřejmě se bude uvažovat o tom, že u zvířat narozených po 1. únoru 2002 nebude páteř těchto zvířat označována jako SRM, což znamená, že nebude konfiskována a jako SRM

likvidována," uvedl Duben. Toto datum bylo s ohledem na v EU platící totální zákaz zkrmování masokostních mouček všem zvířatům, který ale například v ČR začne platit až od letošního 1. listopadu.

Změna přístupu EU podle Dubna vychází zejména ze stále klesajících počtů zvířat, u nichž byla zjištěna nemoc šílených krav - BSE. To platí i pro ČR. K 30. září letošního roku dosáhly počty vyšetření poráženého skotu staršího než 30 měsíců, popřípadě nutně poráženého nad 24 měsíců, a všech uhynulých kusů čísla 449 796. "Další případ onemocnění BSE, mimo pěti již dříve diagnostikovaných starých krav, u nás zatím zjištěn nebyl," konstatoval Duben. *ČIA, 2. 10. 2003*

Až třetina zpracovatelů masa skončí
Harmonizace předpisů a vyhlášek se v zemědělství především týká veterinářů a rostlinolékařů. Veterináři mají na svých bedrech naloženo ale nejvíc. Na pár aktualit odpověděl Josef Holejšovský, ředitel Státní veterinární správy České republiky. Co pane řediteli přinesla schůzka s komisařem Davidem Byrnem? Údajně sem přijel kárat a popostrčit.

Komisař Byrne mimo jiné připomněl sliby České republiky, že v okamžiku vstupu u nás nebudou zpracovatelské podniky a provozy, které by nesplňovaly evropskou a nyní již i českou harmonizovanou legislativu. S panem ministrem jsme jej podrobně seznámili s postupy schvalování zpracovatelských závodů. Kolik je potravinářských provozů kontrolovaných veterináři? A kolik skončí před vstupem do Evropské unie?

Určitá nejasnost mohla vzniknout v minulosti tím, že Státní veterinární správa ve svém informačním systému vykazuje všechna dozorovaná místa, tedy i bourárny a výrobny za obchody, kde jde o přímý prodej zákazníkovi. Těch je kolem sedmi tisíc. Tato místa se řídí Směrnicí Rady EU. Nejde tedy o zpracovatelské závody v pravém slova smyslu, které podléhají komoditním vyhláškám o tzv. "červeném" mase (hovězím a vepřovým) a tzv. "bílém" mase (drůbežím). Zpracovatelských závodů, které dodávají do tržní sítě, je zhruba 1 200 v případě jatek, bouráren a výroben. Mlékáren je dvě stě. Zatím nelze přesně říci, kolik jich nebude schváleno. Může zhruba jít průměru o jednu třetinu, popřípadě i více, přičemž nejvíce jich bude ve sféře zpracování masa. Někteří chtějí umožnit u prasat a drůbeže tak zvané nekanibalistické zkrmování masokostní moučky. Souhlasíte?

Problém zkrmování masokostních mouček lze vnímat ze dvou pohledů. První je ten., který vychází z potenciálního nebezpečí nakažením bovinní spongiformní encefalopatií, neboli BSE. **Tento pohled ale dnes po zkušenostech s testováním a s ubýváním rizikových věkových kategorií skotu postrádá na aktuálnosti.** Z toho ale vyplývá pohled druhý – etický – **není vhodné krmit kanibalisticky - pozůstatky stejného živočišného druhu stejnému druhu.** Dobrá, pokud se na tomto přístupu v EU většina autorit dohodne, bude to závazné i pro nás. Diskutabilní pak je, zda nepovolit zkrmování živočišných bílkovin, masokostní moučky z jiných druhů zvířat. Nebyli bychom proti zkrmování masokostních mouček z jatečního odpadu ze zvířat, která jsou posuzována jako požitelná pro člověka. Záleží na shodě, k jaké dojdou členské země. *Mojenoviny, 6. 10. 2003*

Hrozí světu nová varianta nemoci šílených krav?
TOKIO – Japonsko má osmý případ nemoci šílených krav. Znepokojující je fakt, že byla prokázána u **krávy, které bylo 23 měsíců, narodila se tedy už v době platnosti zákazu zkrmování masokostní moučky.** „Podle všeho jde o nový typ nemoci, odborníci musí zjistit, jak se zvíře mohlo nakazit,“ uvedl

japonský ministr zemědělství Jošijuki Kamei. Podle českých veterinářů není důvod ke znepokojení. „Pokud byla zjištěna nová varieta nemoci, prokázala se na stejných přístrojích, které používá i česká veterinární laboratoř,“ uvedl Josef Duben, tiskový mluvčí veterinární správy. „Naši experti by každý takovýto případ zachytili,“ dodal Duben. V Česku bylo zatím odhaleno pět případů BSE. *Mojenoviny, 8. 10. 2003*

Farmáři chtějí po EU výjimku na zkrmování masokostní moučky
O výjimku ze zákazu zkrmování masokostní moučky, který platí v zemích Evropské unie do roku 2005 a v ČR od začátku měsíce, chtějí požádat Brusel tuzemští zemědělci. Po propadu sklizně obilovin o 16 procent a výnosech kukuřice jen na třetině běžné úrovně jim totiž chybí nezbytná součást krmných směsí pro výkrm zvířat. "Po propadu sklizně řepky není žádná alternativa," řekl novinářům v Brně prezident Agrární komory ČR Václav Hlaváček. Farmářům podle něj nyní vážně zasahuje do ekonomické bilance drastické zvýšení cen sóji, která může masokostní moučku ve směsi nahradit. Z dřívější ceny 7700 Kč/t se plodina dostala až na současných 10.800 korun a podle Hlaváčka lze očekávat další dodávky s cenou i přes 11.000 korun za tunu. Doplnil, že jen u vepřového masa by to spolu s doplňkem minerálů a aminokyselin do směsí znamenalo zvýšení nákladů o 2,50 až tři Kč na kilogram. S výjimkou však nesouhlasí řezníci. Předseda Českého svazu zpracovatelů Ladislav Steinhauser upozornil, že je nebezpečné na toto téma otevírat s EU diskuzi. "Jakékoli ústupky jsou nereálné a vstupenka ČR do unie bude prostě stát zvýšené náklady," uvedl s tím, že pokud se českým vyjednavacům podaří zlomit jako jediným nařízením EU, jako odborník a veterinář to uvítá. Zdůraznil ale, že nynější cena vepřového v živém je na úrovni okolních zemí a zpracovatelé nebudou rozhodně surovinu doma nakupovat draž. "K navýšení ceny masa v tuto chvíli nedojde, je to otázka nabídky a poptávky, ale pouze do vstupu země do EU," prohlásil Steinhauser. Problematiku masokostní moučky označil jako zatím neřešitelný problém pro potravinářský průmysl. Podle jeho slov je třeba počítat s otevřením trhu a pokud výjimku čeští zemědělci dostanou, hrozí jim naopak zákaz vývozu produkce. "Všechny státy však budou moci dovážet k nám," uzavřel Steinhauser. Zákaz zkrmování masokostní moučky až do poloviny roku 2005 je podle odborníků rozporuplnou reakcí na nebezpečí takzvané nemoci šílených krav (BSE). O nejednotnosti odborných stanovisek svědčí i poměr hlasování, kdy pro zákaz hlasovalo osm a proti sedm zemí z evropské patnáctky. *Agronavigátor, 11. 11. 2003*

Likvidaci krav podezřelých z nákazy zdržuje evidence
Nepořádek v evidenci zemědělských podniků zdržuje likvidaci skoro devíti set kusů dobytka kvůli nedávnému případu BSE zjištěnému u mladé dojnice ze Syřenova u Lomnice nad Popelkou. Veterináři doposud v pěti farmách Semilská a Jičínka pracně dohledávají kusy, které přišly s nakaženou krávou do styku. "Nechceme zbytečně utratit jediný kus dobytka. Zároveň musíme pečlivě dbát, abychom zodpovědně vytipovali všechny rizikové kusy. Zorientovat se však podle evidenčních čísel v přesunech dobytčat mezi jednotlivými zemědělskými podniky není zrovna jednoduché. Nezbyvá než kontrolovat, jestli každému evidenčnímu číslu odpovídá ten správný kus," popsal doslova mravenčí práci ředitel Veterinárního inspektorátu v Semilech Václav Švihel. "Povinnost zemědělců hlásit do centrální evidence veškeré přesuny zvířat platí od dubna 2001, když nakažená dojnice z Lomnicka se narodila 5. února 2000. Jde o mnohdy detektivní práci najít všechny kusy rok dopředu a rok zpět, které patří do stejné krmivové skupiny jako nakažená kráva," podotkl mluvčí státní veterinární správy Josef Duben. Likvidace dobytčat nemajících v historii českého zemědělství období začne proti termínu zprvu předběžně stanovenému na začátek minulého nejdříve koncem tohoto týdne. "Zákony, které jsou už plně kompatibilní se zeměmi Evropské unie, nestanoví termín likvidace rizikových kusů. Říkají

neprodleně, čehož využíváme, abychom nemuseli porazit všech doposud vytipovaných 874 dobytčat najednou," dodal Duben. "Na rozdíl od ostatních máme, řekla bych, přesnou počítačovou evidenci celého stáda osm let zpět. Veterináři museli naopak přiznat, že naše záznamy sedí víc nežli evidence společnosti Zeos Lomnice nad Popelkou, kam každoročně posíláme naše telata na odchov," tvrdí Jaroslava Vávrová, předsedkyně ZD Košťálov na Semilsku, které BSE zatím připraví o 107 krav. Podniky postižené katastrofou BSE se stále s odkazem na dříve nedotaženou evidenci snaží zpochybnit objektivitu testů na BSE u krávy ze syřenovského kravína. "Nechceme se vzdát a nechat třeba zbytečně vybit to nejcennější, co máme - chovná stáda dobytka. Měla by být možnost zjistit pomocí testů DNA, zda šlo skutečně o uváděnou krávu z Lomnicka, po níž zbyl pouze vzorek mozkové tkáně," dodal jeden ze zemědělců. "V tomto případě nelze mluvit o žádných pochybnostech. Stoprocentně jde o správnou krávu. Není tedy důvod dělat další testy," tvrdí ale Duben.

Právo, 11. 11. 2003

Zákaz z unie je prý nevědecký

Brno - Zákaz zkrmování masokostních mouček hospodářskými zvířaty, k němuž Česká republika přistoupila od začátku měsíce po vzoru států Evropské unie, považují veterinární asanační ústavy za nevědecký a nerozumný. Uvedl to **předseda Sdružení asanačních podniků ČR Václav Jordán. ČR totiž nemá na rozdíl od unie žádné sklady takzvané problematické moučky s rizikem kontaminace BSE, protože vždy dodržovala bezpečnostní legislativu i kontrolní mechanismy.** "Dokladem je v zemi nejdéle udržená beznákazová situace," řekl Jordán. Nebylo totiž prokázáno, že výskyt BSE u několika kusů hovězího má nějakou spojitost s masokostní moučkou české výroby. Jordán upozornil, **že běžná veterinární asanace a hygienická očista země stojí ročně asi 1,2 miliardy korun. Nezbytná náhrada moučky v krmných směsích pak může při nynější eskalaci cen sóji přijít na dalších 1,5 miliardy korun.** Do směsí je navíc nutné přidat minerály a aminokyseliny. "Český zemědělec to není logicky schopen zaplatit a celá věc se musí promítnout až do spotřebitelských cen," míní Jordán. Zdražení zemědělských výrobků však podle prezidenta Agrární komory ČR Václava Hlaváčka není realizovatelné. Farmáři požadují, aby zvýšené náklady uhradil stát. Je sice připravena částečná státní kompenzace za likvidaci uhynulých zvířat, ale ta nestačí, uvedl Hlaváček. Zemědělci navíc musí nyní platit kafileriím přímo, což je neúměrně zatěžuje, a proto požadují pro tyto účely bezhotovostní platby. *Mojenoviny, 12. 11. 2003*

Je třeba utěsnit hlavu

V souladu s naším veterinárním zákonem, který plně transponuje veterinární legislativu platnou v EU, vydává Josef Holejšovský, ústřední ředitel Státní veterinární správy, mimořádné veterinární opatření, které upřesňuje některé postupy související s prevencí BSE. Jedním z nejnápadnějších a nejdůležitějších opatření je následující povinnost pro jatka a bourárny – než se cokoli začne podnikat s hlavami poraženého skotu, a to ze zvířat, která jsou starší 12 měsíců a kusů, které byly vyšetřeny na BSE (starší 30 měsíců), **je nutné ucpat ránu po vstřelu na čele a týlní otvor (foramen occipitale magnum) nepropustnou zátkou.** Toto opatření má své vysvětlení v prevenci, aby nedošlo ke kontaminaci masa nervovou tkání skotu a to i v případě, když jde o zvíře mladé i starší. Toto opatření vyplývá z opatrnosti v případě boviní spongiformní encefalopatie (BSE). Jelikož jsou stále bílá místa v poznání této nemoci, je toto opatření na místě. Asanačních podniků se pak týká především povinnost nezpracovávat na stejném zařízení specifikovaný rizikový materiál, kadávery a následně další konfiskáty živočišného původu, neboť masokostní moučka z "normálních", nezávadných konfiskátů se smí využívat do směsí pro krmení zájmových zvířat. Toto mimořádné veterinární opatření nabude účinnosti v nejbližších dnech. *Agronavigátor, 13. 11. 2003*

MZe zřejmě v rozpočtu přesune na jiný účel několik set milionů Kč

Návrh změn dnes schválila vláda, uvedla na tiskové konferenci mluvčí kabinetu Anna Veverková. Projednat ho musí ještě rozpočtový výbor Poslanecké sněmovny MZe chce přesunout zhruba 221 milionů korun z běžných do kapitálových výdajů. Z toho by mělo jít asi 49 milionů korun na spolufinancování projektů Phare a 172 milionů korun na výdaje související s budováním Agrární platební agentury. Na její vybavení resort hodlá ještě využít 54 milionů korun z podpor lesnímu hospodářství. MZe chce dále přesunout 78 milionů korun z neinvestičních peněz na pozemkové úpravy pro vybavení a činnost pozemkových úřadů. Také z dotace Podpůrnému a garančnímu rolnickému a lesnickému fondu by mělo jít několik desítek milionů korun na jiný účel. Asi 66 milionů korun chce MZe opět na vybavení APA. Necelých 14 milionů korun má dostat na investice Státní rostlinolékařská správa. Veterinářům chce MZe přidat 20 milionů korun na vyšetřování nemoci šílených krav (BSE) a sedm milionů korun je určeno na zřízení marketingové agentury. Dalších 46 milionů korun by mělo jít vodnímu hospodářství. Vláda dnes také schválila zákon o Zemědělské vodohospodářské správě, podle nějž by se sídlo této instituce mělo přesunout z Brna do Prahy. Ústředí správy, tedy technický a ekonomický útvar, vždy sídlilo v Praze. V Brně je generální ředitel a útvar informatiky. Praktický dopad návrhu by měl být ten, že se do hlavního města přestěhuje ředitel správy. Útvar informatiky může v Brně zůstat jako detašované pracoviště, uvedlo MZe. Původně sídlila celá Zemědělská vodohospodářská správa, která má na starosti drobné zemědělské vodní toky a vodní díla, v Praze. Bývalý ministr zemědělství Josef Lux ji v rámci decentralizace státní správy rozdělil. Novým zákonem se má posílit postavení Zemědělské vodohospodářské správy. Návrh zákona také rozšiřuje působnost organizace ve správě odvodňovacích zařízení, či při vedení evidence vodních děl k melioracím pozemků. *Agris, 14. 11. 2003*

Objevili novou formu BSE

TURÍN - Italským vědcům se **podařilo objevit novou formu choroby šílených krav (BSE). Kolektiv expertů z Turína objevil u jednoho kusu skotu v čelní oblasti mozku dosud neznámý druh prionů.** Rovněž poškození mozku, které přítomnost prionů provází bylo jiné než u dosavadní varianty BSE. Vědci považují priony za hlavní příčinu BSE, případně Creutzfeld-Jakobovy choroby, postihující člověka. Výskyt nové varianty BSE hlásí rovněž odborná pracoviště z jiných evropských zemí, tvrdí vedoucí kolektivu odborníků Maria CAMELLIOVÁ. Nové poznatky expertů jsou pro lidstvo varováním, aby nebezpečí BSE nepodceňovalo. *Agronavigátor, 15. 11. 2003*

SVS zpřesňuje prevenci BSE

V souladu s veterinárním zákonem, který plně transponuje veterinární legislativu platnou v EU, vydává Josef Holejšovský, ústřední ředitel Státní veterinární správy ČR (SVS), mimořádné veterinární opatření, které upřesňuje některé postupy související s prevencí BSE. Informoval o tom tiskový mluvčí SVS Josef Duben. "Jedním z nejnápadnějších a nejdůležitějších opatření je následující povinnost pro jatka a bourárny - než se cokoli začne podnikat s hlavami poraženého skotu, a to ze zvířat, která jsou starší 12 měsíců a kusů, které byly vyšetřeny na BSE (starší 30 měsíců), je nutné ucpat ránu po vstřelu na čele a týlní otvor (foramen occipitale magnum) nepropustnou zátkou. Toto opatření má své vysvětlení v prevenci, **aby nedošlo ke kontaminaci masa nervovou tkání skotu a to i v případě, když jde o zvíře mladé i starší.** Opatření vyplývá z opatrnosti v případě bovinní spongiformní encefalopatie (BSE). **Jelikož jsou stále bílá místa v poznání této nemoci, je tento postup na místě,**" vysvětlil Duben. Asanačních podniků se pak podle jeho údajů týká především povinnost nezpracovávat na stejném zařízení specifikovaný rizikový materiál, kadavery a následně další konfiskáty živočišného původu, neboť masokostní moučka z

"normálních", nezávadných konfiskátů se smí využívat do směsí pro krmení zájmových zvířat. Toto mimořádné veterinární opatření nabude podle Dubna účinnosti v nejbližších dnech. *Agris, 14. 11. 2003*

Veterináři chystají špičkové diagnostické pracoviště

Na počátku příštího roku by měla být ukončena rozsáhlá rekonstrukce a modernizace hlavní budovy Státního veterinárního ústavu (SVÚ) v Olomouci, který patří ke třem základním veterinárním diagnostickým pracovištím v ČR. Zahájena byla již před pěti lety s cílem vybudovat moderní diagnostické pracoviště, které by bylo plně kompatibilní s laboratorními pracovišti v Evropské unii. Podle ředitele SVÚ Jana Bardoně umožní ústav modernizace provádět laboratorní diagnostiku vzorků nejen na území ČR, ale i v dalších státech EU. "Již dnes je většina našich laboratoří svým vybavením a prostorovým uspořádáním na špičkové úrovni srovnatelné s vyspělými evropskými zeměmi," zdůraznil ředitel. Jedním z důvodů modernizace je podle něj i to, že ústav vyšetřuje řadu vzorků potravin živočišného původu od výrobců ze zahraničí. "Zejména tamní renomované firmy provádějí tzv. zákaznické audity. Jejich zástupci se jezdí dívat do laboratoří, které vyšetřují jejich vzorky, aby ověřili, že výsledky, k nimž dospějí, jsou věrohodné. Těchto auditů jsme tu už měli řadu z USA, Anglie, Dánska či Německa. Bylo u nás už i několik misí komisařů z EU," uvedl Bardoň. Postupná rekonstrukce a modernizace laboratorních pracovišť vytváří ve SVÚ také podmínky pro zavádění nových metod vyšetřování a mj. i pro diagnostiku nových nákaz, jako je například BSE. "Důležitým faktorem je i ochrana zdraví našich pracovníků," poznamenal ředitel. Osm oddělení olomouckého SVÚ, která mají k dispozici 27 laboratoří, provádí laboratorní kontrolu zdravotní nezávadnosti potravin, diagnostiku chorob zvířat a monitoring cizorodých látek v potravinovém řetězci člověka. *Právo, 14. 11. 2003*

Ministr Palas žádá Brusel o kompenzaci za BSE

PRAHA (ČIA) - O spoluúčast Evropské unie (EU) na kompenzaci škod způsobených tuzemským chovatelům skotu výskytem BSE požádal evropského komisaře pro zemědělství a rybolov Franze Fischlera ministr zemědělství ČR Jaroslav Palas. Informoval o tom na dnešní tiskové konferenci. Podle Palase je situace v ČR specifická existencí velkokapacitních chovů, takže škody způsobené likvidací vrstevnic postižených kusů skotu jsou výraznější než je obvyklé v EU. **V souladu s legislativou unie je nutné díky posledním dvěma případům BSE na našem území zlikvidovat přes 1100 zvířat, konkrétně 874 kusů v případě podniku ZEOS Lomnice nad Popelkou (sedmý případ) a 251 kusů v rámci osmého výskytu BSE ve společnosti Zemos Velké Němčice.** Jednou z možností, jak by se mohla EU na kompenzaci podílet, je podle Palase uhrazení testů zmíněných 1125 zvířat z prostředků EU. "Jeden test stojí zhruba 1400 korun," připomněl ministr. **Podle Palase je nicméně v EU třeba otevřít otázku, zdali je tak rozsáhlá likvidace zvířat vědecky zdůvodnitelná.** Jak poznamenal ústřední ředitel Státní veterinární správy ČR Josef Holešovský, klíčové je na jednu stranu zajistit bezpečnost spotřebitele a vyloučit podezřelé kusy z potravního řetězce, na druhou stranu minimalizovat ztráty, které z utrácení zvířat vznikají. "Česká strana se bude snažit alespoň oddálit dobu utrácení těhotných kusů," konstatoval Holešovský. *ČIA, 18. 11. 2003*

Tři nové případy výskytu nemoci šílených krav (BSE) za poslední měsíc nijak nezpochybnují bezpečnost potravin, které se dostávají na náš stůl. Naopak jsou dokladem toho, že vyšetřování na jatkách i další razantní opatření, která chrání nezávadnost potravin, jsou účinná, uvedl v úterý ministr zemědělství Jaroslav Palas. Při vysoké četnosti porážek a prováděných kontrol v ČR počet případů BSE podle Palase nepřekračuje standardní výskyt této nemoci v okolních zemích.

"Například v Německu evidují nový případ BSE každých 14 dnů," podotkl ministr. Jak dodal, pro spotřebitele je nejdůležitější záruka, že se do oběhu nedostane žádná z rizikových částí těl zvířat, u nichž je byt' jen hypotetická možnost nákazy.

Podle údajů Státní veterinární správy bylo v ČR od 1. února 2001 až do těchto dnů bylo vyšetřeno již přes 470 tisíc kusů skotu. Z toho bylo zatím osm testů pozitivních. Při každém výskytu BSE se postupuje podle prováděcí vyhlášky ministerstva zemědělství (MZe) k veterinárnímu zákonu. **"Podle této metodiky má být utraceno potomstvo nemocného zvířete, jeho vrstevnice mladší a starší 12 měsíců a zvířata, která s ním žrala stejné krmení,"** vysvětlil ústřední ředitel Státní veterinární správy Josef Holejšovský. "Takový zásah do práce chovatelů je v podmínkách našich velkokapacitních chovů velmi drastický a velice těžko se s tím smíruji. O posledních dvou případech dvakrát jednal se zemědělským komisařem EU Franzem Fischlerem," řekl Právu Palas. Stát musí zemědělce, v jejichž chovech se BSE vyskytla, odškodnit. Peníze na to jsou vyčleněny v tzv. Nákazovém fondu. Nejdražší je úhrada za zvířata utracená z preventivních důvodů. **Jen ve dvou posledních případech MZe odhaduje náhrady zemědělcům na 50 milionů korun. Jejich skutečné ztráty jsou ale mnohem vyšší a jen část z nich pokryje běžné komerční pojištění.** Záměrem českých veterinářů i dalších odborníků je rovněž otevřít otázku, zda jsou tak rozsáhlá preventivní opatření v chovech i nadále vědecky zdůvodnitelná. "Jsem přesvědčen, že tato diskuse je nanejvýš potřebná," dodal Palas. V praxi jde především o to, že kvůli vysokým koncentracím chovů u nás jsou i počty preventivně utracených zvířat vysoké. Vždyť v souvislosti se sedmým případem má být z chovu společnosti ZEOS Lomnice nad Popelkou i dalších podniků utraceno téměř 900 dobytčat. "Evropská ani česká legislativa neukládá, v jakém časovém rozpětí je třeba zvířata utratit. V sedmém případě bude tento postup rozložen do tří měsíců, což nám bylo schváleno," řekl Právu ústřední ředitel SVS Josef Holejšovský. Vysokobřeží jalovice tak podle něj dostanou možnost se otelit. Budou-li matky při testech negativní, mohou být narozená telata ponechána v chovech. Krávy se budou moci dál dojit.

Právo 19.11.2003

Bez masokostní moučky: Zdražení

Rokycany - Masokostní moučka se kvůli možnému přenosu nemoci BSE dostala pro naše zemědělce na index. **Nahrazovat ji bude zatím hlavně sója.** S tím se však dopředu nepočítalo, takže jí pěstitelé nezaseli víc a nadto se ještě na sklizeném množství podepsala letošní vedra. Neúroda zvedla cenu. Dopad jejího zvýšení se, v souvislosti s Evropskou unií požadovaným zákazem zkrmování masokostní moučky i drůbeží a prasaty (u přežvýkavců platí již několik let), odrazí v prodražení jejich výroby. "Sója se teď platí nějakých deset tisíc za tunu, ale stav není ještě určitě konečný," uvedl Vratislav Ludvík, ředitel rokycanského inspektorátu krajské veterinární správy. "Kvůli masokostní moučce už od počátku měsíce děláme přísné kontroly. **Do prvního listopadu se mohla zkrmovat ještě prasaty a drůbeží. Ovšem provozovny musely mít v těchto případech zvláštní mísírny krmných směsí i linky, kam se ostatní směsi vůbec nedostaly,"** dodal. Provádění kontrol v terénu je záležitostí doktora Václava Kouby. "Nikde jsem se nesetkal s porušením nařízení," konstatoval. V souvislosti s náhradou masokostní moučky sójou nás upozornil na další aspekt: "Sóji se musí použít daleko větší množství, aby byla co nejlépe zachována výživná hodnota krmiva. Hlavně jde o bílkoviny," uvedl. Jan Kozel se v Oseku zabývá jak přípravou některých premixů do krmných směsí, tak chovem ekologických broilerů, krmných kuřiček a výrobou násadových a konzumních vajec. **Zatímní cenové zvýšení na metráku krmné směsi odhadoval o padesát až sedmdesát korun.** V důsledku toho už koncem měsíce a v prosinci očekává i nárůst cen za vepřové i drůbeží maso a vejce. "Jsem přesvědčen, že s krmnými směsmi ze

stoprocentně tuzemských surovin nebyl problém. Masokostní moučka se zhodnocovala pod daleko vyšší teplotou, než v zahraničí," uvedl. S tím korespondovala i informace doktora Ludvíka: "Na počet chovaných zvířat je u nás oproti jiným státům velice nízký záchyt BSE." "Dovozové masokostní moučky," pokračoval inženýr Kozel, "nedosahovaly většinou kvality, na níž jsme byli zvyklí u nás. Teď nás Evropská unie tlačí, abychom plnili vyšší kvalitativní a hygienické parametry, přitom v řadě jejich podniků jsou horší," mínil. V odchovně selat ve Vítání se obavami z dopadu opatření netajil ani Václav Altman. "Přesnou kalkulaci ještě nemám, ale logické je, že cena výroby se zvýší. Jisté je i to, že nahradit živočišné proteiny stoprocentně bílkovinnými prostě nelze, takže budou o něco nižší přírůstky a jejich pomalejší start," hodnotí situaci. To ve výkrmně prasat v Nevidě už mají v daném směru náskok. **K sóje a hrachu přidávají zčásti syrovátku a pak hlavně rybí moučku.**

"Masokostní moučkou nekrmíme už čtvrtý rok. To víte, že se nám ale výroba jejím nahrazováním prodraží," slyšeli jsme od Vlastimila Rouska. Teď mezi zemědělci panují obavy, aby se neobjevil požadavek zkrmování takzvaných ekologických plodin.

Mojenoviny, 19. 11. 2003

Policie střežila kafilerii v Žichlítku

Policie neprodyšně uzavírající všechny přístupové cesty ke kafilerii v Žichlítku na Orlickoústeckou tvořila spolu se čtyřicetihodinovou bdělou ochrankou nezbytnou kulisu střední likvidace první skupiny 57 dobytčat podezřelých z BSE. Společnost Asanace, s. r. o., Žichlínek jich do konce příštího ledna zlikviduje 874 z pěti zemědělských podniků Semilská a Jičínska. "Bezpečnostní opatření si vyžádala manipulace s velmi rizikovým materiálem. Naposledy přijdou na řadu vysokobřezí krávy, které se mezitím otelí," odůvodnil přítomnost policie mluvčí Státní veterinární správy Josef Duben.

Použit lze jen kůži

Dobytěk naložený krátce po úterní půlnoci na farmách v Nové Vsi a Syřenově u Lomnice nad Popelkou, odkud pocházela v pořadí sedmá dojnice v České republice diagnostikovaná před třemi týdny na BSE, začala speciální četa likvidovat úderem šesté hodiny ráno. "Okolo poledne bylo všechno poraženo a řezníci začali stahovat jedinou použitelnou komoditu - kůži. Ve čtvrtek čekáme další dodávku šedesáti dobytčat," sdělil jeden ze zaměstnanců kafilerky. Zbytek utracených krav zpracuje kafilerie na úsušky použité posléze jako doplňkové palivo v cementárnách. Vzorky mozkové tkáně skončí ve veterinárním ústavu v Jihlavě, kde metodou Western bot zjistí, zda nešlo o dobytčata nakažená BSE. "Výsledky střední várky budou známé ve čtvrtek," podotkl ředitel Krajské veterinární správy z Liberce Josef Král. Likvidaci dobytčat v Žichlítku provázel nesnesitelný zápach roznášený větrem po širokém okolí. Zemědělci vybitím chovných stád přijdou o rodinné stříbro každého z postižených podniků.

Důsledek velkochovu

"Smrad nám nevádí. Vadí nám ale takové množství zbytků utracených zvířat. Jde prý z 90 procent o politiku a z 10 o realitu. Politiku, abychom byli potravinově závislí na zemích Evropské unie," sarkasticky poznamenal jeden z pracovníků kafilerky. "Jde o obyčejnou iluzi. Projevil se pouze důsledek velkochovu dobytka. Naše veterinární zákony, které jsou plně kompatibilní s EU, stanoví utratit všechny dobytek patřící do stejné krmivové kohorty jako nakažená kráva z Lomnicka," kontruje Duben. Veterinářům nezbylo než vytipovat všechna dobytčata věkem rok dopředu a rok zpět od mladé dojnice z Lomnicka narozené 5. února 2000. Historicky největšímu masakru dobytka v republice kvůli BSE předcházela doslova mravenčí

práce veterinářů najít v evidenci skutečně rizikové kusy. "Nechtěli jsme, aby jediný kus dobytka padl nadarmo," poznamenal ředitel Veterinárního inspektorátu v Semilech Václav Švihel.

Právo, 20. 11. 2003

Šílená cesta českých krav

Podle veterinářů mohou za hromadné vybití zvířat kvůli BSE zdejší chovatelské zvyklosti

Venkovské silničky v Orlických horách přeřaly zátarasy, po vsích hlídkuje policie a muži speciálně nasazené bezpečnostní agentury. V kraji kolem Lomnice nad Popelkou začalo zabíjení krav kvůli podezření na mozkovou nemoc BSE, která je jídlem přenosná i na člověka.

Tak už tam zalezte

Jsou dvě hodiny v noci a jediné světlo v Syřenově svítí z kravína na kraji vesnice. Právě odsud má za chvíli vyrazit na cestu k jatkám třináct krav z bezmála devítisetřicetčlenného stáda určeného veterináři k preventivní likvidaci, protože patří do jednoho chovu s krávou nakaženou BSE. "Vaše dokumenty, prosím," vítá návštěvníka před syřenovským družstvem hlídkující policista. Pečlivě si opisuje jména z průkazů do služebního bloku, zatímco kolem něj najíždí k otevřeným vratům kravína kamion na přepravu zvířat. Veterinářka naposled kontroluje, zda se čísla uvedená v papírech shodují s čísly v uších vybraných krav. Odškrtnuté kusy pak pět družstevníků lopatami a dřevěnými tyčemi nahání na kamion. Zpočátku to celkem jde, ale posledních sedm krav už do auta nechce. Zaměstnanci je mlátí lopatami po hlavách. "Ne, to ne, to nedělejte," volá veterinární lékařka a chytá jednoho z nich za ruku. Přesto pár ran ještě padne. "No, tak, holky, zalezte tam," křičí na zvířata nahaněč. Za půl hodiny je korba plná a kamion vyráží na stokilometrovou cestu k jatkám v obci Žichlínek u Lanškrouna. "Je to pro nás tragédie," komentuje jeho odjezd místní zootechnik Luděk Morávek. "To není, jako když jdou běžně na jatka, protože jsou staré nebo nemocné. Tady ty krávy jsou plné sil a navíc v sobě mají většinou ještě telata." Událost zasáhla i jiné zaměstnance. "Je to, jako kdyby kvůli jedné rakovině vyvraždili celou vesnici," říká kdosi z přítomných. O hodinu později už stojí druhý, dvakrát tak velký kamion u vrat kravína v nedalekém Stružinci. Zatímco v Syřenově byla zvířata zvyklá na pohyb, tady jsou celý život uvázaná na řetěze. Dnes si tedy při poklusu na kamion poprvé a naposled vyzkoušejí, jak chutná chuze. Už z dálky je slyšet urputné bučení. Atmosféra uvnitř kravína překypuje napětím, zaměstnanci nijak neskrývají svůj vztek. "Běžte do řiti, kurva," odhání muž v montérkách fotografa a novináře a hází po nich kusy hnoje. "Jděte si fotit do Bruselu, kde nařídili tohleto - posílat březí krávy na jatka!" přidává se k němu kolegyně s šátkem na hlavě. Pak už ale musí oba do akce: středem kravína táhnou zaměstnanci na řetěze první krávu ke dveřím auta. Zvíře zoufale bučí, zmítá sebou, a když se svým věznilům vytrhne, vyděšeně pobíhá po hale. Stejně to dopadá i s dalšími kravami. Nastává zmatek. Lidé se snaží zvířata bitím dohnat na nástupní plošinu. Trvá to dlouhých deset minut, než tam vběhne první kráva - na kovovém povrchu korby jí kloužou nohy a ona se marně snaží dostat zpátky dolů. "No tak, malá, neboj!" uklidňuje ji řidič a k přátelským slůvkům občas přidává ránu elektrickým obuškem. Po hodině je naložena první várka a hydraulické zařízení zvedá podlahu do třímetrové výšky. Zvířata už jen vyděšeně čichají ke stropu anebo shlížejí průduchy ven. A dole se všechno opakuje znovu: zmatek, křik, bučení a rány. "Ty jo, dovedeš si představit, kolik by z toho bylo stejků?" říká před naloženým kamionem kolegovi jeden policista. "Mně to spíš přijde smutný," odpovídá druhý muž v uniformě. Do kafilérky v Žichlínce, kam i tento vůz míří, se už nikdo nepovolaný nedostane. Přístupové silnice jsou zataraseny a objekt střeží speciálně najatá bezpečnostní agentura. Podle informací ze Státní veterinární správy ale čeká preventivně zabíjené krávy běžný proces: členové porážecí party je nejdříve omráčí elektrickým proudem a pak je další, silnější ranou usmrtí. Těla zabitých krav budou poté naporcována do tzv. úsušek a

použita jako palivo ve zdejších cementárnách.

Díváme se dopředu

V Česku je každý měsíc posláno na jatka zhruba 50 tisíc kusů dobytka. Porážka 847 krav, které přišly do styku s nakaženým zvířetem, však vzbudila velký ohlas. "Je to jiné, protože tyhle umírají zbytečně a navíc jsou březí," říká Jiří Lacina, šéf velkochovu Zeos Lomnice nad Popelkou, ze kterého nakažená kráva pocházela. "Nechápu, proč jich je nutné zabít tolik, když do mléka a masa se BSE nedostane a u každé krávy, jejíž maso jde na trh, se dělají na BSE testy." Podle veterinářů jde o "princip předběžné opatrnosti" a jiná varianta prý není. "Choroba ještě není vědecky dořešená, takže když se nakazila jedna kráva, musíme pro jistotu zlikvidovat všechny, které jedly stejnou krmí," říká šéf Státní veterinární správy v Liberci Josef Král. "Pokud je přede mnou dilema, zda mám zabít stovky kusů zvířat, nebo ohrozit byť jen jeden život člověka, tak je pro mě volba jasná." Na porážku tak musí potomci nakažené krávy, její vrstevnice a všechny krávy narozené v chovu rok před a rok po ní, kterým bylo podáváno stejné krmení, a mohly tak potenciálně sníst i masokostní moučku - ještě nedávno oblíbené krmení dobytka, která je dnes považována za hlavního šířitele BSE. Za likvidaci, ušlý zisk a za každé zvíře zaplatí majiteli stát. **Přesná částka ještě není vyčíslena, ale jenom v tomto případě prý půjde odhadem zhruba o 40 milionů.** Podle veterinářů ale tento případ masového vybíjení upozorňuje především na to, jakým způsobem jsou u nás zvířata chována a jak se k nim přistupuje: "Denně je na jatka posláno na 800 krav. Lidé baští, až jim praskají klouby, a ze zvířat se tak staly stroje na maso a mléko, které jsou po stovkách zavírány do kravínů, protože tak je to pro podnikatele nejlevnější," říká tiskový mluvčí Státní veterinární správy Josef Duben. "Ale pak, když přijde problém, jako je tento, musí nastat takové vybíjení." Podle Dubna by bylo nanejvýš žádoucí změnit české chovatelské návyky a zřizovat místo obřích velkochovů malé farmy po desítkách kusů, jako je tomu v zemích EU. "My to nikomu nemůžeme nařídít," říká za veterinární správu Duben, "ale můžeme varovat, že půjdeme-li dál dosavadním stylem, musíme počítat i s těmito následky." Ministerstvo zemědělství se k námětu zatím nevyjádřilo - věc je příliš čerstvá. **Majitelé postižených velkochovů však zatím vzhledem ke štědré státní náhradě žádnou změnu neplánují.** "Víte, my se tady už všichni díváme spíš dopředu než dozadu," říká šéf Zeosu Jiří Lacina. "Nakoupili jsme nové krávy a čekáme, až nám na konto dorazí od státu peníze." Mezitím se koncem minulého týdne objevil další - osmý - případ onemocnění BSE, tentokrát ve Velkých Němčicích. Podle prvního odhadu bude nutné preventivně porazit dalších 250 krav.

Respekt, 24.11.2003

Ani ve druhé skupině nebyla žádná BSE

Každý den se poráží na maso v ČR kolem 1000 kusů skotu, přičemž k 800 denně tvoří právě dojně krávy, zbytek jsou býci chovaní na maso. Tudíž z tohoto pohledu jsou počty utrácených vrstevnic velmi nízké. Ve 21. 11. 2003 utracené skupině 65 krav v asanačním podniku v Žichlínce opět nebyl zjištěn žádný nemocný kus BSE. Z vrstevnic krávy ze Syřenova se počítá 22.11. 03 s poražením obdobného množství a zítra kolem devadesáti. Poté po přestávce až zase ke konci prosince s tím, že zbylé otelené krávy přijdou na řadu v lednu.

Obdobným způsobem bude nakládáno s 253 vrstevnicemi nemocné krávy původem z velkých Němčic. Pro představu uvádíme, že se každý den poráží na maso v ČR kolem 1000 kusů skotu, přičemž k 800 denně tvoří právě dojně krávy, zbytek jsou býci chovaní na maso. Tudíž z tohoto pohledu jsou počty utrácených vrstevnic velmi nízké.

Možná stojí za to pro srovnání ještě uvést, že od počátku roku bylo vyšetřeno na BSE již 28 353 uhynulých kusů skotu staršího 24 měsíců, což znamená, že chovatelům denně uhyne

skoro stovka krav či býků.

Nicméně je pochopitelná výhrada k utrácení krav, které se posléze ukáží po vyšetření jako zdravé, to znamená takovým způsobem, že se z nich ani maso nevyužije. Je však třeba si uvědomit, že způsob utrácení stanovený zákonem již předem vylučuje možnost maso použít k výživě lidí, neboť jde o skupinu zvířat potenciálně nemocnou. A princip velké opatrnosti, pokud jde o zdraví a životy lidí – zákazníků – či přímo spotřebitelů, je vůdčím principem při uvažování tvůrců zákonných norem v EU i u nás. *ÚZPI, 24.11.2003*